

Andrzej
Sapkowski

HUSITSKÁ TRILOGIE
KNIHA TŘETÍ

Lux Perpetua

LEONARDO

LEONARDO
PETŘVALD

Andrzej
Sapkowski

HUSITSKÁ TRILOGIE
KNIHA TŘETÍ

Lux Perpetua

LEONARDO
PETŘVALD
2022

Andrzej Sapkowski

LUX PERPETUA

Copyright © 2006, 2022 by Andrzej Sapkowski

Translation © 2006 by Stanislav Komárek

Cover illustration © 2022 by Elena Schweitzer

Cover design © 2022 by Lukáš Tuma

Illustrations © 2006 by Jana Komárková

For 3rd Czech Edition © 2022 by Lenka Pilchová – Leonardo

ISBN 978-80-7477-075-3

ISBN PDF: 978-80-7477-076-0

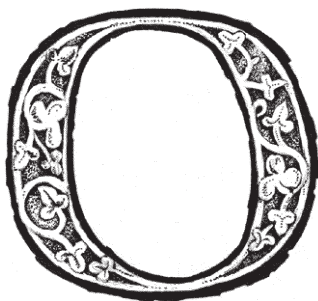
ISBN ePub: 978-80-7477-077-7

ISBN Mobi: 978-80-7477-078-4

*Tento román věnuji památce Jevgenije Vajsbrota,
nádherného člověka a vynikajícího tlumočnicka, který
více než půl století přibližoval našim přátelům
Moskalům polskou literaturu.*

Autor

*Dies irae, dies illa, solvet saeculum in favilla,
teste David cum Sibylla...*

Onen den, den hněvu, lkavý zruší čas, vzejde tmavý dým, tak praví David a Sibylla. Strašné chvění, hrozná bázeň, až se přizná tvorstvo Soudci, který řeší vše a pozná. Dunící hlas trouby divně duní, volá spáče v lůně hrobu, kde Pán sedí na svém trůně...

*Ratatata, ratatata, ratatata dum,
dum dum...*

*Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
iudicandus homo reus.*

Huic ergo parce, Deus...

Oj, ojoj, blíží se, vzácní páni a drazí posluchači, blíží se den hněvu, den neštěstí, den slz. Blíží se den soudu a trestu. Jak stojí v epištole Janově: *Antichristus venit, unde scimus quoniam novissima hora est* – Antikrist přijítí má, odkudž známe,

Andrzej Sapkowski

že poslední hodina jest. Blíží se konec světa a konec veškerého
jsoucna...

Jinými slovy: není, kurva, dobře.

Antikrist, ctění páni a drazí posluchači, má být z pokolení Dan.

V Babylóně se narodí. Na konci světa vzejde a půl čtvrtá roku panovati mu přijde. V Jeruzalémě chrám sobě vybuduje, mocí krále opanuje a obec Boží zruinuje. Na ohnivé peci jezdit bude, divy a zázraky činit všude. Ukazovat svoje rány, svádět tím věrné křesťany. Přijde s mečem

a ohněm, silou jeho bude rouhání, ramenem jeho věrolomnost, pravicí jeho zhouba a levicí temnota. Tvář jeho bude tváří lité šelmy s čelem klenutým a brvami srostlými... Jeho pravé oko bude jako hvězda jitřní, levé nehybné, zelené jako kočičí a se dvěma zřítelnicemi namísto jedné. Jeho nos bude jako propast, ústa na loket široká, zuby po pídí zděli. A jeho prsty co železné kosity...

No tak, no tak! Proč hned křičet na vypravěče, velkomožní? Proč hned vyhrožovat? Za co, za jaké provinění? Že straším? Že se rouhám? Že jako havran krákám? Ne, moji milí, nekrákám. Pravdu říkám, pravdu čistou a svatou, velkými otci církevními

Andrzej Sapkowski

potvrzenou. Ba i v evangeliích doloženou! Že v apokryfických? Co na tom. Celý tenhle svět je apokryfický.

Copak to neseš, švarná děvenko? Co se ti to v holbách pění? Ne-ní-liž to pivo?

Och, znamenité... Svídnické, o tom není pochyb...

Ejhle! Vyhleďte z okénka, vážení! Nemýlí starce zrak? Zdá se mi to, či slunce konečně zpoza mraků vyhlédlo? Na mou věru! Konečně bude konec sloty a nečasu. Popatřte jen, kterak světlo zemi zalévá, line se z nebes září zlatojasnou. Takové je to světlo...

Lux perpetua.

Chtěli bychom je takové. Věčné. Zajisté bychom chtěli...

Co pravíte? Že když je konec nepohody, bude též konec vyse-dávání v krčmě a nastane čas vydat se na další cestu? A když je to tak, že mám přestat planě tlachat a urychleně dokončit svoje vyprávění? Dopovědět, jak to bylo s Reynevanem a jeho milovanou Juttou a Šarlejem a Samsonem v tom čase krutých válek, když krví zrudly a popelem zčernaly kraje Lužice, Slezska, Saska, Durynska i Bavorska? Pospíším si, vážení, pospíším. Dopovím, však mé vyprávění zákonitostí věcí samo ke svému závěru spěje. Arci vás upozornit musím, že pokud se na šťastné a veselé zakončení těšíte, čeká vás trpké zklamání... Že co? Že zase straším? Krákám? Jak nemám krákat, když se na světě takové strašné věci dějí? Když v celé Evropě, uznejte sami, pořád neutichá bitevní vřava?

V okolí Paříže nezasychá krev na zbraních Francouzů a Angličanů, Burgundánů a Armagnaků. Stále, tak jako u citovaného Ovidia, vládne jen smrt a požár v zemi francouzské, stále válka. Bude snad trvat sto let, nebo jak?

V Anglii to vře revoltami. Gloucester je na meče s Beauforty. Bude z toho, dejte na má slova, velké zlo mezi Yorky a Lancastery, mezi bílou a červenou růží.

V Dánsku rachotí děla. Erik Pomořanský se srazil s hansom a současně vede neméně urputný boj s knížaty Šlesviku

a Holštýna. Curych se postavil proti ostatním kantonům, zachvěl jednotou helvétského svazku. Milán stojí proti Florencii. V ulicích Neapole řadí aragonští a navarrští žoldáci.

V knížectví moskevském běsní meče a smolnice. Neustávají střety Vasilije s Jurijem, Dmitrijem Kosým, Šemjakem. *Vae victis!* Poražení prolévají krvavé slzy z prázdných očních jamek.

Čacký Jánoš Hunyadi úspěšně válčí s Turky. Arpádovi potomci zatím vítězí. Leč stín půlměsíce visí již jako ten pověsný meč Damoklův nad Sedmihradskem, nad dolinami Drávy, Tisy i Dunaje. Ach, souzen je medle Uhrům žalostný osud Bulharů a Srbů.

Benátky truchlí, když Murad II. krvavým jataganem vybíjí Epir a Albánii. Byzantské císařství se scvrklo toliko na rozlohu Konstantinopole, Jan VIII. a jeho bratr Konstantin neklidně vyhlížejí z hradeb, zda již Osman nepřichází. Sjednoťte se, křesťané Východu i Západu, proti společnému nepříteli. Jednejte a sjednoťte se!

Ale snad je už pozdě...

Blíží se veliký den Páně, jenž bude dnem hněvu, dnem zúčtování a trestu, dnem záhuby a zničení, dnem stínu a temnoty, dnem mračen a bouře.

Dies irae...

Předpověděl jej král David v žalmech, prorokoval prorok Sofoniáš, věštila pohanská věštkyně Sibylla. Když spatříte, že vydá bratr bratra na smrt a otec syna, a povstanou děti proti rodičům, a budou je mordovati, žena opustí muže svého, povstaneť zajisté národ proti národu a království proti království, a budou zemětřesení po místech, a hladové i bouřky, tehdy poznáte, že konec je blízko... He? Co říkáte? Že to, co jsem tady vyjmenoval, se děje den co den, všude a bez ustání? A že nejen v poslední době, ale po celé věky a pořád dokola? Ha, máte pravdu, ty, urozený pane rytíři s Habdankem v erbu, i ty, spravedlivý bratře svatého Františka. Máte pravdu, když hlavami kýváte a moudře se tváříte, vy všichni, šlechtění páni, zbožní mniši i počestní kupci.

Andrzej Sapkowski

Máte pravdu. Všude kolem zlo a zločin. Každodenní bratrovražda, běžná proradnost, nepřetržitě krveprolití. Věru, nadešel čas zrady, zloby a násilí, čas nekonečné války. Jakkpak tedy v tom, co se vůkol nás děje, rozpoznat příchod konce světa, zda se k němu schyluje? Podle čeho to poznat? Jaká znamení se ukážou, jaká *signa et ostenta*?

Jak vidím, dále kývete hlavami, vznešení páni, vážení měšťané, bohobojní mniši. Víím, o čem přemítáte, neb i já jsem se nad tím již mnohokrát zamýšlel.

Třebas, uvažoval jsem, k tomu dojde bez varování. Nebude žádné lárum, nebude žádné upozornění. Prostě prásk! A konec, *finis mundi*! Možná nebude žádné smiluj se? Možná není žádných spravedlivých v Sodomě? Možná jsme plémě tak špatné, že nám nebude dáno znamení?

Nelekejte se. Bude. Slibují to evangelisté. Jak ti kanoničtí, tak apokryfičtí.

Budouť znamení na slunci a na měsíci i na hvězdách, a na zemi soužení národů, nevědoucích se kam dítí, když zvuk vydá moře a vlnobití, slunce se zatmí, a měsíc nedá světla svého a hvězdy nebeské budou padati, a moci, které jsou na nebi, pohnou se. Od-poutány budou čtyři nebeské větry ze čtyř úhlů světa. *Movebuntur omnia fundamenta terrae* – zatřesou se základové země. Země i moře, pohoří i hory. Zazní z nebe hlas archandělův a bude slyšen na nejnižších hlubokostech.

A po sedm dní budou velká znamení na nebi. Jaká budou, hned vám vypovím. Slyšte!

Dne prvního přijde mračno od půlnoci. A krvavý déšť se z něj spustí na vší zemi.

Druhého dne se země pohne ze svého místa, otevrou se brány nebes od východu a dým velikého ohně zahalí celou oblohu. A padne toho dne veliká bázeň a hrůza na tento svět.

Třetího dne zakvílí hlubokosti zemské ze čtyř končin světa a povětří naplní odpudivý smrad síry. A tak tomu bude až do hodiny desáté.

Lux Perpetua

Čtvrtého dne se zahalí sluneční kotouč a nastanou temnosti veliké. Temnota zavládne beze slunce a měsíce, hvězdy přestanou svítit. To pak potrvá až do dalšího dne.

Šestého dne jitro bude mlhavé...

Kapitola první

v níž Reynevana, který se snaží najít stopu své milé, potkávají všemožné nesnáze. Kupříkladu je proklet. Doma i venku, vestoje, vsedě i při práci. A Evropa se mezitím mění. Zavádí nové způsoby válčení.

Jitro bylo mlhavé a na únor poměrně teplé. Celou noc trval odměk a od svítání sníh tál, stopy okovaných kopyt a povozy vyjeté koleje se ihned plnily černou vodou. Osy a nápravy skřípaly, koně supěli, vozkové unaveně láteřili. Kolona bezmála tří set vozů postupovala pomalu. Vznášel se nad ní štiplavý pach solených sledů.

Sir John Fastolf se ospale klátil v sedle.

*

Po několika mrazivých dnech přišla obleva. Mokrý sníh, který padal celou noc, rychle odtával. Rozpouštějící se zmrazky opadávaly ze smrků.

„Hrrr na ně! Bij!“

„Haaa!“

Hluk prudkého střetu vyplašil havrany, ptáci se vznesli z holých

větví. Olovené únorové nebe ožilo pohyblivou černou mozaikou, vlhkostí nasyceným povětřím se neslo krákání. Třesk a lomoz železa. Křik.

Bitva byla krátká, ale krutá. Kopyta rozrývala sněhovou břečku a mísila ji s blátem. Koně řehtali a tence ržáli, lidé křičeli. Jedni bojechtivě, druzí bolestí. Začalo to náhle, skončilo rychle.

„Hooo! Odříznout je! Odříznout!“

A ještě jednou, dále, tišeji. Ozvěna bloudila lesem.

„Hooo! Hoooo!“

Havrani s krákáním kroužili nad lesem. Dusot se zvolna vzdaloval. Pokřik utichal.

Krev barvila kaluže, vsakovala do sněhu.

*

Raněný zbrojnoš zaslechl blížícího se jezdce, upozornilo ho zafrkání koně a zacinkání postroje. Zasténa, pokusil se zvednout, ale nedokázal to, námaha jen zesílila krvácení. Pramínek mezi pláty krunýře zapulsoval, po plechu стекла šarlatová stružka. Raněný se zády pevně opřel o vyvrácený kmen a tasil dýku. S plným vědomím toho, jak chabá je to zbraň v ruce někoho, kdo s bokem probodnutým kopím a nohou vykloubenou po pádu z koně nemůže vstát.

Blížící se hnědý hřebec byl mimochodník, na první pohled nápadný charakteristickým krokem. Jezdec na hnědáku neměl na prsou znak kalicha, nebyl tedy jedním z husitů, s nimiž se zbrojnošův houfec před chvílí střetl. Jezdec nenosil zbroj. Ani zbraň. Vypadal jako obyčejný pocestný. Raněný armiger však věděl, že v tomto čase, v únoru Léta Páně 1429, se v okolí žádní pocestní nevyskytovali. V únoru 1429 přes Střihomské vrchy a Javorskou nížinu nikdo necestoval.

Jezdec si ho z výše sedla dlouho prohlížel. Dlouho a mlčky.

„Krvotok,“ promluvil konečně, „je nutno zastavit. Mohu se o to postarat. Ale jedině když odhodíš tu dýku. Jestliže to neučiníš, odjedu a ty si porad sám. Rozhodni se...“

Andrzej Sapkowski

„Nikdo...“ zasténal armiger. „Nikdo za mě nedá výkupné... Abys mi pak nevyčítal, že jsem tě neupozornil...“

„Zahodíš tu dýku, nebo ne?“

Zbrojnoš potichu zaklel a obloukem odhodil svou zbraň. Jezdec sesedl z koně, sňal od sedla koženou brašnu a poklekl s ní vedle ležícího muže. Krátkým zavíracím nožíkem přeřezal řemínky spojující thorax se zadním plechem. Sundal oba kusy zbroje, rozpáral a rozhalil krví prosáklý aketon, sklonil se a prohlédl si zranění.

„Nedobře...“ zahučel. „Nedobře to vypadá. *Vulnus punctum* – bodná rána. Hluboká... Obvážu ji, ale bez další pomoci se neobejdeš. Odvezu tě ke Střihomi.“

„Střihom... je obležena... Husité...“

„Vím. Nehýbej se.“

„Já tě...“ vydechl armiger. „Já tě přece znám.“

„Představ si, že i mně připadáš povědomý.“

„Jsem Vlkoš Lindenau... zbrojnoš pana Boršnice, dopřej Bůh klid jeho duši... Klání v Minstrberku... Vedl jsem tě do věže... Ty jsi... Ty jsi Reinmar z Bělavy... Je to tak?“

„Mhm.“

„Ty jsi přece...“ vytřeštil zbrojnoš úlekem oči. „Ježíši... Ty jsi...“

„Prokletý doma i venku? Souhlasí. Teď to zabolí.“

Armiger silně stiskl zuby. V pravou chvíli.

*

Reynevan vedl koně. V sedle shrbený Vlkoš Lindenau úpěl a vzdychal.

Za kopcem a lesem vedla cesta. Nedaleko ní spatřili zčernalé trosky pobořených budov, v nichž Reynevan rozeznal někdejší karmel, klášter řádu *Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmeli*, druhdy sloužící jako dům demeritů, místo odloučení a pokání pro provinilé duchovní. O něco dále ležela Střihom. V obležení.

Město obléhala početná armáda. Na první pohled Reynevan odhadl její počty na dobrých pět šest tisíc mužů, potvrdily se tedy

zvěsti, že sirotci dostali posily z Moravy. V prosinci předchozího roku přivedl Jan Královec do Slezska necelé čtyři tisícovky ozbrojenců s odpovídajícím počtem vozů a artilerie. Nyní bylo vozů pět set a dělostřelectvo o sobě právě v této chvíli dalo patřičně vědět. Dunivě promluvilo nejméně deset bombard a moždířů a zahalilo dýmem celé předpolí. Kamenné kule doletěly k městu a udeřily do hradeb a budov. Reynevan viděl, co zasáhly, a poznal, co bylo jejich cílem. Pod palbou byla Přední věž a bašta nad Svídnickou branou, stěžejní body obrany na jižní a východní straně, ale rovněž bohaté měšťanské domy na rynku a farní kostel. O tom, jak dlouho se které město bránilo, zpravidla rozhodovalo odhodlání patriciátu a kléru.

V zásadě bylo možno po salvě očekávat útok, avšak teď tomu nic nenasvědčovalo. Pohotovostní oddíly na šancích ostřelovaly město z kuší, hákovnic a tarasnic, ale ostatní sirotci lenořili u táborových ohnišť a kuchyňských kotlů. Žádná zvýšená aktivita se neprojevovala ani v okolí stanů štábu, nad nimiž lenivě povelávaly korouhve s kalichem a pelikánem.

Reynevan vedl koně rovnou ke štábu. Míjení sirotci je sledovali lhostejnými pohledy, nikdo je nezadržel, nikdo se neotázel, co jsou zač. Sirotci mohli Reynevana poznat, mnozí z nich ho přece znali. Nebo jim také mohlo být všechno jedno.

„Přijdu tady o hlavu...“ huhlal ze sedla Lindenau. „Roznesou mě na mečích... Kacíři... Husiti... Pekelníci...“

„Nic ti neudělají,“ přesvědčoval sám sebe Reynevan, vida blížící se hlídku, ozbrojenou glévy a sudlicemi. „Ale pro jistotu říkej: Češi. Vítám vás, bratři! Jsem Reinmar z Bělavy, poznáváte mě? Potřebujeme medika. Ranhojiče! Zaveďte nás k němu.“

*

Když se Reynevan objevil na štábu, jako první ho srdečně objal a zulíbal Brázda z Klinštejna, poté mu potřásl pravicí a poplácal jej po zádech Jan Kolda ze Žampachu, bratři Matěj a Jan Salavové

Andrzej Sapkowski

z Lípy, Petr Polák, Vilém Jeník a další, které ani neznal. Jan Královec z Hrádku, hejtman sirotků a velitel výpravy, nedal průchod přehnaným emocím. A nevypadal ani moc překvapeně.

„Reynevan,“ uvítal ho dost odměřeně. „Hleďme, hleďme, syna marnotratného. Věděl jsem, že se k nám vrátíš.“

*

„Je čas končit,“ pravil Jan Královec z Hrádku.

Provázel Reynevana po liniích a postaveních vojska. Byli sami. Královec chtěl, aby byli sami. Nebyl si jist, od koho a s čím Reynevan přichází, očekával tajné poselství určené výhradně jeho uším. Když se dověděl, že Reynevan není ničím kurýrem a nic nenese, zachmuřil se.

„Je čas končit,“ zopakoval, vyškrábal se na násep a dlaní si ověřil teplotu hlavně hrubého kusu, chlazeného namočenými surovými kůžemi. Zahleděl se na hradby a bašty Střihomi. Reynevan se naopak ohlížel na rozvaliny zničeného karmelu. Na místo, kde před celou věčností poprvé potkal Šarleje. Celá věčnost, pomyslel si, čtyři roky.

„Zabalíme to,“ vytrhl ho Královcův hlas ze zamyšlení a vzpomínek. „Je nejvyšší čas. Své jsme udělali. Stačil nám prosinec a leden, abychom dobyli a vyplnili Dušníky, Bystřici, Minstrberk, Střelín, Němčí, cisterciácký klášter v Jindřichově a spoustu menších městeček a vsí. Dali jsme Němcům zabrat, hned tak na nás nezapomenou. Ale už je po masopustu, je tady popelec, k čertu, devátý den února. Válčíme přes dva měsíce, a navíc to byly zimní měsíce! Za pochodu jsme urazili nejméně čtyřicet mil. Vlečeme s sebou vozy obtěžkané kořistí, ženeme stáda dobytka. A morálka upadá, lidé jsou unavení. Ubránila se nám Svídnice, o kterou jsme se pokoušeli pět dní. Přiznám se ti, Reynevane, neměli jsme sílu ke zteči. Práskali jsme z pušek, metali oheň na střechy, strašili jsme, aby se Svídníčtí vzdali nebo alespoň začali jednat o zaplacení výpalného. Jenže pan Koldic se nezalekl a my jsme museli odtáhnout

s prázdnou. Jak vidno, Stríhom si z toho vzala příklad, neb se také pevně drží. A my znovu hrozíme, strašíme, boucháme z těžkých kusů, naháníme se po lesích s vratislavskými harcovníky, kteří proti nám podnikají výpady. Ale povím ti pravdu: i odtud budeme muset odejít s nepořízenou. Sebrat se a jít. Domů. Protože nastal čas. Co si o tom myslíš?“

„Nic si o tom nemyslím. Ty tady velíš.“

„Velím, velím,“ otočil se prudce hejtman. „Vojsku, jehož morálka padá na hubu. Ty, Reynevane, akorát krčíš rameny a nic si nemyslíš. A co děláš? Zachraňuješ raněného Němce. Papežence. Klidně ho přivezeš do našeho tábora a necháš léčit naším felčarem. Prokazuješ milosrdenství nepříteli? Před očima všech? Zatraceně, měls ho v lese dorazit!“

„To snad nemyslíš vážně.“

„Zařekl jsem se...“ procedil skrze zuby Královec. „Po Olavě... Po Olavě jsem si přísahal, že žádnému z nich neprojevim slitování. Žádnému.“

„Nemůžeme přestat být lidmi.“

„Lidmi?“ hejtmanovi sirotků div nevystoupila na rty pěna. „Lidmi? Víš ty vůbec, co se stalo v Olavě? V noci před svatým Antonínem? Kdybys tam byl, kdybys viděl...“

„Byl jsem tam. A viděl.“

„Byl jsem v Olavě,“ zopakoval Reynevan a klidně sledoval hejtmanův překvapený výraz. „Přibyl jsem tam necelý týden po Třech králích, brzy po vašem odchodu. Byl jsem ve městě v neděli před Antonínem. Všechno jsem viděl. Sledoval jsem rovněž triumf, který z toho důvodu slavila Vratislav.“

Královec chvíli mlčel, dívaje se z náspu na zvonici stříhomského kostela, z níž se právě rozezněl zvon, zvučně a jasně.

„Takže jsi byl nejen v Olavě, ale i ve Vratislavi,“ shrnul sdělená fakta. „A teď jsi zabloudil ke Stríhomi. Objevuješ se a mizíš jako blesk z čistého nebe. Neznámo odkud, neznámo kam... Lidé si už o tom začínají povídat, začínají klevetit. Podezřívají...“

„Podezřívají?“

Andrzej Sapkowski

„Dej pokoj, nerozciluj se. Já ti věřím. Víím, žes měl něco důležitého. Když ses tehdy sedmadvacátého prosince s námi na bitevním poli u Vělislavi loučil, všimli jsme si, jak máš naspěch, jak vážnou, neslychaně vážnou věc musíš vyřídit. Vyřídils ji?“

„Nic jsem nevyřídil,“ nedokázal Reynevan ukrýt hořkost. „Namísto toho jsem proklet. Vestoje, vsedě i při práci. Na horách i v dolinách.“

„Jak se to...“

„To je dlouhá historie.“

„Takové mám rád.“

*

Na to, že se ve vratislavském dómu uskuteční něco neobvyklého, upozornil shromážděné věřící vzrušený šum mezi těmi, kdož stáli poblíž transeptu a kůru. V těch místech viděli a slyšeli více než ostatní, kteří se tlačili v hlavní i obou bočních lodích. Těm musely stačit jen dohady. A fáma šířená sílicím šepotem, nesoucím se davem jako šumění listí ve větru.

Velký zvon začal bít – pomalu, zlověstně a pochmurně. Nevyrovnaně. Srdce zvonu, bylo to zřetelně slyšet, tlouklo do bronzu pouze na jedné straně, jen do jednoho okraje. Elenče von Stietenron chytila Reynevana za ruku a silně ji stiskla. Reynevan stisk opětoval.

*Exaudi Deus orationem meam
cum deprecor a timore inimici
cripe animam meam...*

Portál vedoucí do sakristie byl ozdoben reliéfem představujícím mučednickou smrt svatého Jana Křtitele, patrona chrámu. Se zpěvem odtamtud vycházelo dvanáct prelátů, členů kapituly, oděných ve slavnostních komžích a třímajících tlusté voskovice. Rozestavili se před hlavním oltářem tvářemi do hlavní lodi.

*Protexisti me a conventu malignantium
a multitudine operantium iniquitatem
quia exacuerunt ut gladium linguas suas
intenderunt arcum rem amaram
ut sagittent in occultis immaculatum...*

Šum v tlačenici ještě zesílil. Na stupně oltáře totiž vystoupil samotný vratislavský biskup Konrád, Piastovec z linie knížat olešnických, nejvyšší církevní hodnostář Slezska, náměstek Jeho Milosti Zikmunda Lucemburského, krále uherského a českého.

Biskup byl v kompletní pontifikální výstroji. V dalmatice navlečené přes tunicelu, s drahými kameny zdobenou infulí na hlavě, s pektorálem na hrudi a jako preclík zatočeným pastorálem v ruce se prezentoval vskutku důstojně. Obklopovala ho aura takové velebnosti, že to vyvolávalo dojem, jako by po schodech oltáře nesestupoval biskup, nýbrž arcibiskup, metropolita, kardinál anebo rovnou římský papež. Ba, osoba ještě důstojnější a vznešenější než současný papež. Mnohem důstojnější a mnohem vznešenější. To si myslel ne jeden z návštěvníků chrámu, ale koneckonců i sám biskup.

„Bratři a sestry,“ utišil a uchvátil dav jeho zvučný hlas, jenž se vznesl až pod vysokou klenbu. Ještě naposledy udeřil a pak utichl kostelní zvon.

„Bratři a sestry!“ opřel se biskup o pastorál. „Dobří křesťané! Náš pán Ježíš Kristus učí, abychom odpouštěli hříšníkům jejich viny, abychom se modlili za naše nepřátele. Je to učení dobré a milosrdné, učení křesťanské, leč ne každého hříšníka se může týkat. Jsou provinění a hříchy, pro něž není odpuštění, není milosrdenství. Všeliký hřích i rouhání bude lidem odpuštěno, ale rouhání proti Duchu nebude odpuštěno. *Neque in hoc saeculo, neque in futuro* – ani v tomto věku, ani v budoucím.“

Jeden z jáhnů mu podal hořící svíci. Biskup ji vzal do ruky v rukavici.

„Reinmar, rodem z Bělavy, syn Tomáše von Bielau, zhřešil proti Bohu Trojjedinému. Zhřešil rouhačstvím, svatokrádežnictvím, čarodějnictvím, popřením víry a v neposlední řadě též obecnými zločiny.“

Elenče, stále silně tisknouc Reynevanovu ruku, zhluboka vzdychla, zvedla hlavu a pohlédla na něj. Vzdychla podruhé, tentokrát tišeji. Reynevanova tvář neprozrazovala žádné pocity. Byla mrtvá. Jako z kamene. Takovou tvář měl v Olavě, pomyslela si Elenče s hrůzou, tu noc ze šestnáctého na sedmáctého ledna.

„O takových, jako je řečený Reinmar z Bělavy,“ vyvolal biskupův hlas novou ozvěnu mezi sloupy a arkádami svatyně, „Písmo svaté praví: Jestliže by pak ti, kteříž ušli poškrvn světa, skrze známost Pána a spasitele Jezukrista, opět zase v to zapleteni jsouce, přemoženi byli, učiněn jest poslední způsob jejich horší nežli první. Lépe by zajisté jim bylo nepoznávati cesty spravedlnosti, nežli po nabytí známosti odvrátiti se od vydaného jim svatého příkázání. Ale přihodilo se jim to, což se v přísloví pravém říkává: Pes navrátil se k vývratku svému, a svině umytá... do kaliště bláta.“

„Do vlastních zvratků,“ zahřimal ještě mocněji Konrád Olešnický, „a do kaliště bláta se navrátil zrádce a heretik Reinmar z Bělavy, lupič, čaroděj, prznitel panen, rouhač, hanobitel posvátných míst, sodomita, bratrovrah a viník všemožných zločinů, zlosyn, jenž *ultimus diebus Decembris* ranou do zad záludně zavraždil dobrého a šlechtného knížete Jana, pána na Minstrberku.

Proto ve jménu Boha Všemohoucího, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, ve jménu všech svatých, mocí nám svěřenou vylučujeme apostatu Reinmara z Bělavy z oběti těla a krve Pána našeho, přetínáme pouto spojující jej s lůnem církve svaté a vypuzujeme jej ze shromáždění věrných.“

V tichu, jež se rozhostilo v chrámu, bylo slyšet jen vzdechy. Něčí dušený kašel. A něčí škytavku.

„*Anathema sit!* Proklet budiž Reinmar z Bělavy! Proklet budiž doma i venku, proklet v žití i konání, vestoje, vsedě, v chůzi i při

práci, proklet ve městě i na venkově, proklet na polích, v lesích, na lukách i pastvinách, na horách i v údolích. Choroba nevyléčitelná, pestilence, vřed egyptský, hemoroidy, svrab a prašivina nechat padnou na jeho oči, hrdlo, jazyk, ústa, šíji, prsa, plíce, uši, nozdry, ramena, varlata, na každý úd od temene hlavy až po paty nohou. Budiž proklet jeho dům, jeho stůl i jeho lože, jeho kůň, jeho pes, proklet budiž jeho pokrm a nápoj, jakož i vše, co vlastní.“

Elenče cítila, jak jí po tváři stéká slza.

„Prohlašujeme Reinmara z Bělavy postiženého věčnou klatbou a svrženého do hlubiny společně s Luciferem a padlými anděly. Řadíme jej mezi třikrát prokleté bez nejmenší naděje na odpuštění. A *lux*, světlo jeho, budiž navždy, na věky věků, zhašeno na znamení toho, že jako prokletý musí uhasnout v paměti církve i lidí. Tak se staniž!“

„*Fiat! Fiat! Fiat!*“ pronesli hrobovými hlasy preláti v bílých komžích.

Biskup zvedl voskovici před sebe v napjaté ruce, rychle ji otočil plamenem dolů a pustil ji na zem. Preláti tak učinili po něm. Jejich činnost provázelo klepání na dlažbu dopadajících svící, kolem se linul pach rozpuštěného vosku a kouř hasnoucích knotů. Velký zvon uhodil. Třikrát. A utichl. Ozvěna se dlouho odrážela od klenby.

Páchl vosk a kouř, smrděly a pařily se vlhké, dlouho neměněné oděvy. Někdo kašlal, někdo škytal. Elenče polykala slzy.

*

Dvojí *pulsatio* zvonu nedaleké Maří Magdaleny ohlásilo nonu. Jen s nepatrným zpožděním se přidala též svatá Alžběta. K oknu stoupalo rámusení a drkotání kol z Ševcovské ulice.

Kanonista Otto Beess odvrátil pohled od obrazu představujícího mučednictví svatého Bartoloměje, kromě poličky se svícny a krucifixem jediné dekorace holých stěn světnice.

„Přespříliš riskuješ, chlapče,“ pravil. Byla to jeho první slova od

Andrzej Sapkowski

chvíle, kdy otevřel dveře a uviděl, kdo v nich stojí. „Přespříliš riskuješ, když se ukazuješ ve Vratislavi. Podle mého mínění to už ani není riziko. Je to provokace a bláznovství.“

„Věř mi, důstojný otče,“ sklopil zrak Reynevan, „že bych sem nepřišel, kdybych pro to neměl důvody.“

„Které se domýšlím.“

„Otče...“

Otto Beess uhodil otevřenou dlaní do stolu, energickým gestem druhé ruky mu přikázal mlčet a sám se také nadlouho odmlčel.

„Jen tak mezi námi,“ promluvil konečně. „Člověk, kterého jsi před čtyřmi lety po Peterlinově zavraždění s mým přispěním vytáhl od stříhomských karmelitánů... Jakým jménem se ti představil?“

„Šarlej.“

„Šarlej, aha. Jsi s ním ve spojení?“

„V této chvíli ne. Ale jinak ano.“

„Pokud se tedy setkáš s tím... Šarlejem, vyříd' mu, že to má u mne schované. Nesmírně mne zklamal. Čerti snad vzali všechnu jeho bystrost a mazanost, kterou byl proslulý. Namísto do Uher, jak jsem mu doporučil, tě odvezl do Čech a zavlkl mezi husity...“

„Nezavlkl. Sám jsem se přidal k utrakvistům. Z vlastní vůle a vlastního rozhodnutí po dlouhém rozvažování. A jsem si jist, že jsem se zachoval správně. Pravda je na naší straně. Soudím...“

Kanonista opět zvedl ruku a přikázal mu zmlknout. Nezajímalo ho, co Reynevan soudí. V tom ohledu nenechával výraz jeho tváře žádné pochyby.

„Jak jsem řekl: domýšlím se důvodů, které tě přivedly do Vratislavi,“ řekl poté, co opět zvedl oči. „Uhodl jsem je bez obtíží, vždyt se o ničem jiném nemluví. Tvoji noví souvěrci a bratři ve víře, tvoji spolubojovníci ve válce za pravdu, tvoji druhové a společníci už dva měsíce pustoší Kladsko a Slezsko. V rámci boje za pravdu tvoji bratři, Královcovi sirotci, už dva měsíce vraždí, pálí a rabují. Obrátili v popel Minstrberk, Střelín, Olavu a Němčí, do základů vyvrátili jindřichovský klášter, poplenili a zpusťovali půlku Poodří.“

V současné době máme hlášeno, že obléhají Svidnici. A ty se zčistajasna objevíš ve Vratislavi.“

„Otče...“

„Mlč. Podívej se mi do očí. Pokud jsi sem přibyl jako husitský vyzvědač, záškodník anebo emisar, neprodleně opusť můj dům. Ukryj se někde jinde. Ne pod mou střechou.“

„Zabolela mě,“ snesl Reynevan jeho pohled, „tvá slova, důstojný otče. A podezření, že bych byl schopen podobné podlosti. Pomyslení, že bych tě mohl vystavit takovému ohrožení...“

„Vystavils mne ohrožení, už když jsi sem přišel. Dům může být sledován.“

„Byl jsem opatrný. Dokážu...“

„Vím, že dokážeš,“ přerušil ho zhurta kanonista. „I co dokážeš. Zvěsti o tobě se rychle šíří. Podívej se mi do očí. A přiznej barvu: jsi tady jako špeh, anebo ne?“

„Ne.“

„Proč tedy?“

„Potřebuji pomoc.“

Otto Beess zvedl zrak na obraz, na němž pohané pomocí velikánských kleští stahovali kůži ze svatého Bartoloměje. Potom jej opět upřel do Reynevanových očí.

„Potřebuješ,“ potvrdil vážně. „Velmi potřebuješ. Více než si myslíš. A nejenom na tomto světě, na tamtom rovněž. Překročil jsi míru, chlapče, ba překročil. Po boku svých nových přátel a bratří ve víře ses angažoval tak horlivě, až ses stal slavným. Zvláště po loňském prosinci, po bitvě u Vělislavi. Dopadlo to tak, jak to dopadnout muselo. Nyní, mohu-li ti radit, se modli, konej pokání, lituj hříchů. Sypej si popel na hlavu – a hojně. Jinak si spásu své duše pěkně poděláš. Víš, o čem mluvím?“

„Vím. Byl jsem při tom.“

„Byls? V chrámu?“

„Ano, byl.“

Kanonista opět chvíli mlčel a jen bubnoval prsty na stolní desku. „Vyskytuješ se leckde,“ konstatoval nakonec. „Obávám se, že

to až přeháníš. Na tvém místě bych svůj výskyt poněkud omezil. Ale vraťme se *ad rem*: od dvacátého třetího ledna, od neděle *Sep-tuagesimae*, se nacházíš mimo církev. Víím, víím, co na to povíš, husito. Že naše církev je zlá a zkažená, kdežto tvoje dobrá a pravá. A že na klatbu kašleš. Kašli, jak je ti libo, tady a teď není místo ani čas na teologické disputace. Jak jsem se dovtipil, nepřišel jsi ke mně hledat pomoc na cestě ke spáse. Zjevně ti jde o věci daleko světštější a všednější, spíše o *profanum* nežli *sacrum*. Tak to vysyp. Mluv. Svěř se mi se svým problémem. Ale poněvadž musím být před nešporami na Dómském ostrově, snaž se být stručný. V rámci možností.“

Reynevan vzdychl. A vysypal to, svěřil se. Snažil se být stručný. V rámci možností. Kanonista ho vyslechl. Potom rovněž vzdychl. Těžce.

„Chlapče, chlapče,“ prohlásil a pokýval hlavou. „Jsi po čertech málo originální. Všechny tvé trampoty jsou pořád na jedno brdo. Každá tvoje potíž je, jak bych učeně řekl: *femini generis*.“

*

Země se otrásala pod údery kopyt. Stádo se hnalo cvailem přes pole, v letu se míhaly lesklé boky a zadky, hnědé, vrané, sivé, plavé, jablečnaté i kaštanové. Vlály husté ohony a hřívy, z nozder vybuchovala pára. Držata de Wirsing se oběma rukama opřela o oblouk sedla, dívala se a v jejích očích bylo tolik radosti a štěstí, až by si člověk pomyslel, že se nedívá chovatelka na své hřebce a klisny, nýbrž matka na své děti.

„Už je to tak, Reynevane,“ otočila se konečně, „že všechny tvoje trable jsou pořád na jedno brdo. Každá tvoje potíž nosí sukni a cop.“

Pobídla siváka do klusu a rozjela se za stádem. Pospíšil za ní. Jeho kůň, pěkný hnědý hřebeček, byl *palefroi* – mimochodník a Reynevan si ještě nezvykl na nezvyklý rytmus jeho běhu. Držata dovolila, aby ji dohonil.

„Nedovedu ti pomoci,“ řekla s důrazem. „Jediné, co pro tebe mohu udělat, je dát ti hřebce, na kterém zrovna sedíš. Přidám ti k němu své požehnání a medailónek se svatým Eligiem, patronem koňáků, co visí na ohlávce. Je to dobrý kůň, silný a vytrvalý. Bude se ti hodit. Vezmi si ho ode mě jako dar. A jako poděkování za Elenči. Za to, cos pro ni udělal.“

„Pouze jsem splatil dluh. Oplatil jsem jí to, co ona kdysi učinila pro mne. A za koně děkuji.“

„Kromě koně ti mohu dát už jenom radu. Vrať se do Vratislavi a zajdi za kanonistou Beessem. Nebo jsi ho už navštívil? Když jsi byl ve městě s Elenčí?“

„Otec Otto je u biskupa v nemilosti. Zdá se, že jsem to zavinil já. Může se cítit ukřivděn, možná ho moje návštěva vůbec nepotěší. Může mu vysloveně uškodit.“

„To je najednou starost!“ vzpřímila se Držata v sedle. „Tvoje návštěvy jsou vždycky nebezpečné. Nepomyslels na to, když jsi jel ke mně na Skalku?“

„Pomyslel. Jenže šlo o Elenči. Báł jsem se ji nechat samotnou, chtěl jsem ji bezpečně přivést...“

„Vím. A nezlobím se, žeš přijel. Ale pomoci ti nemohu. Prostě se bojím.“

Posunula si sobolí čapku do týla a otřela si dlaní tvář.

„Vyděsili mě,“ řekla, dívajíc se stranou. „Zatraceně mě vyděsili. Tehdy v září pětadvacátého roku u Frankenštejna pod Hrachovou horou. Vzpomínáš, co se tam seběhlo? Měla jsem tak nahnáno, že... Škoda mluvit. Reynevané, nechci umřít. Nechci skončit jako Neumarkt, Throst a Pfefferkorn, jako později Ratgeb, Czajka a Poschman. Jako Cluger, upálený ve vlastním domě i se ženou a dětmi. Přestala jsem obchodovat s Čechy. Nebavím se o politice. Dala jsem velký milodar vratislavskému chrámu. A další příspěvek, o nic menší, na biskupskou kruciátu proti husitům. Bude-li třeba, ještě přidám. Radši to, než abych se v noci dočkala ohně na střeše. A Černých jezdců na dvoře. Chci žít. Zvláště teď, když...“

Zarazila se a v zamyšlení tiskla a kroutila v rukou řemen uzdy.

Andrzej Sapkowski

„Elenče...“ dokončila se sklopeným zrakem. „Bude-li chtít, odejde. Nehodlám ji zadržovat. Ale pokud si bude přát zůstat na Skalce... Zůstat na... Na dlouho... Nebudu proti.“

„Zadrž ji tady. Nedovol, aby opět někam odešla jako dobrovolnice. To děvče má srdce a snahu, ale špitály... Špitály přestaly být poslední dobou bezpečné. Zadrž ji na Skalce, paní Držato.“

„Vynasnažím se. A co se týče tebe...“

Držata otočila koně a vedla ho blíže, až stanul s Reynevanovým třmenem vedle třmenu.

„Ty, bratráнку, budeš milým hostem. Přijed, kdykoli budeš chtít. Ale u svatého Eligia, projev trochu taktu. Ber na ni ohled, projev alespoň nějaký cit. Netrap ji.“

„Cože?“

„Neoplakávej před ní svou nešťastnou lásku,“ ztvrdl hlas Držaty de Wirsing. „Neteskní pro svou lásku k jiné. Nesvěřuj se jí, jak hluboká láska to je. A nenuť ji, aby s tebou ve tvém žalu soucítila. Ať netrpí...“

„Nerozu...“

„Rozumíš, rozumíš.“

*

„Máš pravdu, otče,“ přiznal trpce Reynevan. „Skutečně je každá moje potíž rodu ženského. A další přibývají jako houby po dešti... Největší z nich je však Jutta. Jsem v koncích. Vůbec nevím, co mám dělat.“

„Tak to jsme dva,“ prohlásil vážně kanonista Otto Beess. „Protože ani já si nevím rady. Nepřerušoval jsem tě, když jsi vyprávěl svůj příběh, třebaže někdy zněl jako píseň trubadúra. Natolik mi připadal nepravděpodobný. Neumím si kupříkladu představit inkvizitora Řehoře Hejnice jako únosce panen. Hejnic má vlastní špionáž a kontrašpionáž, má svou síť agentů, je známo, že se už dlouho snaží infiltrovat husity a že jeho metody jsou nevybíravé. Ale únos dívky? Nezní mi to příliš přesvědčivě. I když možné je všelicos.“

„To,“ zahučel Reynevan, „je tedy pravda.“

Kanonista se na něho zahleděl, neřekl však nic. Jen opět zabubnoval prsty na stole.

„Dnes je *Purificatio*,“ pravil po chvíli. „Druhého února. Od bitvy u Věislavi uplynulo pět týdnů. Předpokládám, žes celou tu dobu strávil ve Slezsku. Kdes byl? Navštívil jsi též klášter v Bílém Kostelci?“

„Ne. Zpočátku jsem to měl v úmyslu... Abatyše je vědma a magie by mi mohla pomoci při hledání Jutty. Ale nejel jsem tam. Tenkrát... Tenkrát jsem je ohrozil, Juttu, jeptišky, celý klášter, málem jsem je všechny zahubil. Krom toho...“

„Krom toho,“ dokončil mrazivě kanonista, „ses bál pohlédnout abatyši do očí, poté co jsi zavraždil jejího rodného bratra. A žes klášter přivedl do neštěstí, v tom máš pravdu – a jakou. Grelenort nezapomněl. Biskup zrušil konvent, klarisky byly rozděleny do různých klášterů a abatyši uloženo pokání. A to měla štěstí. Sesterstvo svobodného ducha, beghardská třetí církev, katarství, magie... Za to se posílá na hranici. Biskup by ji nechal upálit jedna dvě, ani by nemrkl. Jenže se mu nehodilo soudit za herezi a čarování a pak veřejně upálit vlastní sestru knížete Jana Minstrberského, kterého již tou dobou oslavoval coby mučedníka za víru a za jehož duši nechal sloužit mše a vyzvánět zvony po celém Slezsku. Abatyši to tedy vyšlo, musí se jenom kát. Říkáš, že byla vědma? O tobě se také tvrdí, že jsi čaroděj. Že se vyznáš v kouzlech a stýkáš se s různými zaklínači a monstry. Proč tedy nehledáš pomoc u nich?“

„Hledal jsem.“

*

Vesnice Grauweide nebyla vypálená, přečkala. Zachránila se i o nějakou půl míli dále položená osada Mečníky. To plnilo nadějí, dodávalo optimismus. Tím větší a bolestnější bylo zklamání.

Z klášterní vsi Kdeměře nezůstalo skoro nic, dojem pusta a prázdna posiloval sníh, který v tlusté vrstvě pokrýval spáleniště,

sníh, z jehož jiskřivé běloby trčely zuhelnatělé černé sloupky, břevna a očouzené komíny. Jen o málo více zbylo z hostince „U stříbrného zvonku“ na okraji vesnice. Na místě, kde stával, čněla ze sněhu změť opálených trámů a krokví, podpíraná zbytky zdíva ze zčernalých cihel.

Reynevan objel ruiny kolem dokola a prohlédl si místo, které v něm mělo vyvolat milé vzpomínky na loňskou zimu z přelomu let 1427 a 1428. Kůň opatrně našlapoval do spáleným dřevem se ježícího sněhu a vysoko zvedal kopyta, když překračoval břevna.

Nad prolomenou zdí stoupal proužek šedého dýmu, takřka ideálně svisle v mrazivém vzduchu.

Vousatý tulák, klečící u malého ohničku, uslyšel zafrkání koně a chrupání sněhu, protože zvedl hlavu a pošoupl si kožešinovou čapku vraženou až do očí. A vrátil se k předchozí činnosti, což bylo foukání do žhavých uhlíků, zacloněných cípem hazuky. Nedaleko od něj pod stěnou stál usmolený hrnek, vedle něho ležely dudy, pytel a skříňka opatřená řemeny.

„Pochválen buď...“ pozdravil Reynevan. „Odkud jsi? Z Kde-měře?“

Tulák po něm loupł okem a věnoval se rozdmýchávání ohně.

„Nevíš, kam odešli místní lidé? Krčmář Martin Prahł s manželkou? Nevíš to náhodou? Neslyšels o nich?“

Jak se dalo usuzovat z jeho reakce, tulák nevěděl ani neslyšel – nebo kašlal na Reynevana i na jeho otázky. Anebo byl hluchý. Reynevan hrábl do měšce a uvažoval, o kolik může ochudit svoji skrovnou hotovost. Koutkem oka zachytil pohyb.

Kousek od něj pod sežehlým, rampouchy ověšeným stromem sedělo dítě. Dívenka nanejvýš desetiletá, černá a hubená jako malá, vyhladovělá vránečka. Oči, kterýma na něm visela, byly také vrání, černé a skelné, nehybné. Tulák ještě jednou foukl do ohniště, zamručel, zvedl se, vztáhl ruku a něco zamumlal. Z hromádky chrastí s praskotem vyšlehl oheň. Vránečka dala najevo radost. Zvláštním, svištivým a zcela nelidským zvukem.

„Jon Malevolt,“ řekl hlasitě, pomalu a zřetelně Reynevan,

začínající chápat, koho má před sebou. „Mamun Jon Malevolt. Nevíš, kde bych ho mohl najít. Jdu za ním ve věci života a smrti. Zním ho. Jsem jeho přítel.“

Tulák umístil hrnek na kameny kolem ohniště. A zvedl zrak. Díval se na Reynevana tak, jako kdyby teprve nyní postřehl jeho přítomnost. Oči měl pronikavé. Vlčí.

„Někde v těchto lesích,“ pokračoval Reynevan, „sídí dvě... Dvě ženy. Znají hmmm... Znají arkána. Jsem jejich známý, ale neznám cestu k nim. Mohl bys mi ji ukázat?“

Tulák se na něho díval. Jako vlk.

„Ne,“ odvětil konečně.

„Co ne? Nevíš? Neznáš? Nebo nechceš?“

„Ne je ne,“ promluvila Vránečka. Z výšky, ze hřebene zdi. Reynevan neměl ponětí, jak se na to místo dostala, jakým zázrakem se tam dokázala přemístit zpod stromu, pod nímž ještě před okamžikem seděla – a navíc nepozorovaně.

„Ne je ne,“ zopakovala svištivě, zatahujíc hlavu mezi hubená ramínka. Rozcuchané vlasy jí padaly do obličejů.

„Ne je ne,“ potvrdil tulák a upravil si čepici.

„Proč?“

„Proto,“ ukázal tulák širokým gestem na rozvaliny. „Protože vám přiskočilo z vašich zločinů. Před vámi jde oheň a smrt, za vámi zůstávají spáleniště a mrtvoly. A to si troufáte klást otázky? Žádat o pomoc? Ptát se na cestu? A nazývat se přáteli?“

„Nazývat se přáteli?“ zopakovala Vránečka jako ozvěna.

„Co na tom,“ nespouštěl tulák z Reynevana vlčí pohled. „Co na tom, žes byl tenkrát jako jeden z nás na Hrachové hoře? To bylo kdysi. Dneska jsi ty, dneska jste vy všichni nakaženi zločinem a krví jako morem. Nezanášejte k nám vaše choroby, držte se od nás dále. Běž si po svých, člověče. Běž pryč.“

„Běž pryč,“ zopakovala Vránečka. „Nechceme tě tady.“

*

Andrzej Sapkowski

„Co bylo potom? Kam ses vydal?“

„Do Olavy.“

„Do Olavy?“ zvedl prudce hlavu kanonista. „Neříkej mi, žeš tam byl...“

„V neděli před Antonínem? Ovšem. Byl jsem tam.“

Otto Beess dlouho mlčel.

*

„Ten Polák Lukáš Božičko,“ uvážil kanonista, „je další záhadný faktor tvé historie. Viděl jsem ho s inkvizitorem jednou, možná dvakrát. Držel se Řehoře Hejnice za sutanu, cupital za ním jako malý pacholík. Nijak na mne nezapůsobil. Řeknu to takhle: vševládnou šedou eminenci připomíná dotyčný asi tolik jako náš biskup Konrád bohobojného a ctnostného asketu. Vypadá, jako by neuměl do tří napočítat – anebo jen s bídou. A kdybych chtěl namalovat nic, pozval bych si ho, aby mi pózoval.“

„Bojím se,“ řekl vážně Reynevan, „že záměrně vyvolává takto klamný dojem. Bojím se toho kvůli Juttě.“

„V klamný dojem jsem ochoten uvěřit,“ pokýval hlavou Otto Beess. „Poslední dobou se dost podobných představ před mýma očima rozplynulo jako dým. A uvedlo mne v úžas tím, co se namísto nich ukázalo. Leč dojem je jedna věc, církevní hierarchie druhá. Ani Božičko, ani žádný jiný nohsled by nic nepodnikl na vlastní pěst za inkvizitorovými zády a bez jeho vědomí. Ergo, příkaz unést a uvěznit Juttu Apoldovnu musel vydat Hejnic. A to si v žádném případě nedokážu představit, prostě to neodpovídá mým poznatkům o tom člověku.“

„Lidé se mění,“ kousl se do rtu Reynevan. „Také před mýma očima se v nedávné době rozplynulo nemálo zdání. Víím, že možné je všechno. Všechno se může stát. I to, co si lze jen stěží představit.“

„Máš pravdu,“ povzdechl si kanonista. „Mnohé věci, jež se udály v posledních letech, by mne předtím skutečně ani ve snu nenapadly. Cožpak se dalo předvídat, že mne, probošta kapituly,

namísto povýšení na infuláta, sufragána diecéze, či dokonce titulárního biskupa *in partibus infidelium*, čeká naopak degradace na pozici pouhého kolegiátního kantora? A to vše za přispění synovce mého nejlepšího přítele Jindřicha Bělavy blahé paměti.“

„Otče...“

„Mlč, mlč,“ mávl kanonista nedbale rukou. „Nemusíš se cítit provinile, nezavinils to. I kdybych tenkrát předvídal, jak to dopadne, stejně bych ti pomohl. Pomohl bych ti i dneska, třebaže za kontakt s tebou, ty zatrolený husito, hrozí stokrát horší konsekvence než biskupská neláska. Jenže ti pomoci nemohu. Nemám žádnou moc. A nemám informace, poněvadž moc a přístup k informacím jdou ruku v ruce. Nemám informátory. Ti oddaní a hodní důvěry skončili ubodáni v temných zákoutích. Ostatní, včetně mých vlastních sluhů, nedonášejí mně, nýbrž donášejí na mě. Třebas takový otec Felicián... Pamatuješ se na otce Feliciána přezdívaného Veška? To on mě pomluvil před biskupem. A pomlouvá nadále. Biskup mu za to pomáhá stoupat po stupních církevní hierarchie, aniž by věděl, že ten jidáš... Ha, Reynevane!“

„Ano?“

„Něco mě napadlo. Právě v souvislosti s Feliciánem. Týká se to tvé Jutty... Možná by se našel způsob... Není sice nejlepší, ale v současné situaci moje hlava jiné řešení nenachází... Záležitost však vyžaduje čas. Několik dní. Můžeš se zdržet pár dní ve Vratislavi?“

„Mohu.“

*

Na vývěsním štítě nad vstupem do lázně byli vyobrazeni světcí Kosma a Damián, patroni lazebníků, první s nádobkou balzámu, druhý s flakónem léčivého elixíru. Umělec nešetřil na svatých bližencích barvou ani pozlátkem, díky čemuž tabule přitahovala zrak, jasné barvy bily do očí už zdáli. Majiteli se bohatě vyplatila investice do výtvarného umění, protože i když na Mlýnské ulici

bylo lázní vícero a zákazníci měli na vybranou, „U Kosmy a Damiána“ bývalo pravidelně plno. Reynevan, kterého nápadný poučač přilákal už přede dvěma dny, se musel objednat dopředu, aby se vyhnul tlačenci.

Patrně vzhledem k časné hodině v lázni skutečně nebylo hodně návštěvníků, v šatně stály pouze tři páry bot a visely tři soupravy oblečení hlídané šedivým staříkem. Starý zuvač byl vysušený a shrbený, tvářil se však tak, že by se za to nemusel stydět ani tartarský Cerberus. Reynevan tedy bez obav zanechal svou garderóbu a výstroj v jeho opatrování.

„Zoubky nebolí?“ dotazoval se s dychtivým úsměvem lazebník. „Mohli bychom některý vytrhnout.“

„Ne, děkuji,“ otrásl se mimoděk Reynevan při pohledu na kleště různých rozměrů, dekorující stěnu místnosti. Vedle kleští se skvěla neméně impozantní sbírka břitev, nůžek, nožů a noží.

„Ale pustíme žilou,“ neztrácel naději lazebník. „Jak by ne?“

„Vždyť je únor,“ pohlédl na něho Reynevan s převahou. Již při první návštěvě dal najevo, že medicína pro něj není neznámým oborem, ze zkušenosti totiž věděl, že medicí jsou v lázních obsluhováni lépe než běžní klienti.

„V zimě,“ dodal, „by se nemělo pouštět. Navíc je měsíc v novu. To také není příznivá doba k flebotomii.“

„Když je to tak,“ poškrábal se bradýř na zátylku, „tedy jenom oholit?“

„Nejprve koupel.“

Jak vyšlo najevo, měl Reynevan koupelnu k vlastní dispozici, ostatní návštěvníci dávali přednost páře a březovým metličkám. Kolem kádě se motající *bademeister* – lázeňský odsunul při pohledu na zákazníka poklop z dubových dýh. Reynevan bez okolků vlezl do kádě, spokojeně se protáhl a ponořil se až po krk. Lázeňský káď zase částečně přiklopil, aby voda rychle nevystydlá.

„Medicínské traktáty,“ ozval se přítomný lazebník, „rovněž prodávám. A ne draze. *De urinis Aegidia Carbonea* a Albíkův *Regimen sanitatis*...“

„Děkuji. V současnosti jsem musel omezit výdaje.“

„Co se dá dělat... Takže jenom oholit?“

„Po koupeli. Zavolám tě.“

Teplá voda Reynevana rozlenivěla a uspala, ani nevěděl, kdy si zdřímnul. Probudila ho pronikavá vůně mýdla, lechtání štětky a pěna na lících. Ucítil dotek břitvy, jeden, druhý, třetí. Za ním stojící holič mu zaklonil hlavu, škrábal ho po hrdle a ohryzku a při dalším dost nešetrném pohybu ostří Reynevana bolestivě škrábalo pod bradou. Reynevan zaklel skrze stisknuté zuby.

„Snad jsem tě neřízl?“ uslyšel za zády. „Omlouvám se za indulgenci. *Mea culpa*. Nemám v tom cvik. *Dimitte nobis debita nostra*.“

Reynevan znal ten hlas. A polský přízvuk.

Než stačil cokoli udělat, Lukáš Božičko se opřel o poklop kádě, přirazil jej silně k Reynevanově hrudi a tím způsobem ho sevřel jako v kleštích.

„Namouduši,“ poznamenal vyslanec inkvizice, „jsi jako ta majoránka, Reinmare z Bělavy. Najdeme tě v každém chodu, v každém jídle. *Patientia*, zachovej klid.“

Reynevan zachoval klid. Účinně mu v tom pomohl těžký poklop, vězníci ho v kádi. A pohled na břitvu, kterou Lukáš Božičko držel v ruce, když si jej měřil pohledem.

„V prosinci,“ sklapl Polák břitvu, „jsi před Minstrberkem dostal úkol. Měl ses vrátit k sirotkům a tam očekávat další rozkazy. Pakliže jsme ti kategoricky nezakázali všemožné aktivity, jako pátrání, hledání a stíhání, tedy jen proto, jelikož jsme tě považovali za rozumného člověka. Rozumný člověk by pochopil, že podobné aktivity nemají smysl a šanci na úspěch, že takové hledání musí být bezvýsledné. Že bude-li naším přáním něco ukrýt, bude to ukryto a zůstane ukryto. *In saecula saeculorum*...“

Reynevan si podaným ručníkem otřel pálící tvář a mokré čelo. Zhluboka vydechl, aby sebral kuráž.

„Jakou mám záruku,“ ucedil, „že Jutta ještě žije? Že jste ji na věky věků neukryli na dno nějaké jámy? Já vám také něco

připomenu: tehdy v prosinci před Minstrberkem jsem s ničím nesouhlasil a na ničem jsme se nedohodli. Neslíbil jsem vám, že přestanu po Juttě pátrat, a to z prostého důvodu – protože nepřestanu. Nepřistoupil jsem na spolupráci s vámi z podobně prostého důvodu – protože nechci.“

Lukáš Božičko si ho ještě chvíli prohlížel.

„Dali tě do klatby,“ řekl nakonec docela lhostejně. „Vystavili *significavit*, vypsali odměnu za živého či mrtvého. Jestli se budeš potloukat po Slezsku a honit vítr v poli, zabije tě první, kdo tě pozná. Nejpravděpodobněji to bude Birkart Grelenort, čaroděj, který po tobě už dlouho jde. A pokud bys i vyvázl se zdravou kůží, nezapomeň, že pro nás máš cenu pouze jako husita, jenž má přístup k vůdcům sirotků a táborů. Jako soukromá osoba podnikající soukromé pátrání a vyhledávající soukromou pomstu o svou hodnotu rázem přijdeš. Jednoduše tě odepíšeme. A v tom případě svou Juttu už nikdy neuvidíš. Buď, anebo: buď spolupráce, nebo na děvče rychle zapomeň.“

„Zabijete ji?“

„Ne,“ nespustil z něj zrak Božičko. „Nezabijeme. Vrátime ji rodičům, jak jsme slíbili. Přesně podle dohody, podle níž dočasně držíme dívku v izolaci. Až se aféra uklidní a na celou věc se pozapomene, dovolíme, aby s ní rodiče učinili to, k čemu se rozhodnou. Mají dilema, mají si nad čím lámat hlavu. Dcera svedená klatbou obtíženým kacířem, zbloudilá a posedlá, navíc namočená do činnosti heretické sekty sester svobodného ducha... Urození manželé Apoldovi prozatím váhají, zda mají nezdárnou ratolest provdat, anebo ji poslat do kláštera, ale již se shodli na tom, že klášter by měl být co nejodlehlejší a případný manžel z co možná nejvzdálenějších končin. Pro tebe, Reynevane, je celkem podružné, čemu nakonec dají přednost. V jednom i druhém případě budeš mít nepatrnou šanci svou Juttu ještě někdy spatřit. A na to, abys byl s ní, nemáš šanci žádnou.“

„A budu-li poslušný, tak co? Navzdory slibu jejím rodičům ji vrátíte mně?“

„Tys to řekl. Jako bys uhodl.“

„Dobrá. Co mám udělat?“

„*Alleluia*,“ zvedl ruce Božičko. „*Laetentur caeli* – rozveseltež se nebesa a plesej země. Vskutku, cesty Páně jsou přímé a spravedliví chodit budou po nich rázně a rychle k cíli. Vítej na přímé cestě, Reinmare.“

„Co mám udělat?“

Lukáš Božičko zvážněl. Nějaký čas mlčel, hryzal a olizoval si ret.

„Tví čeští přátelé sirotci,“ promluvil posléze, „do předvčerejška, do *Purificatio*, leželi před Svídnicí. Ničeho tam nedosáhli, a tak se přesunuli ke Střihomi a město oblehli. Značně již uškodili ti ničiví Myrmidoni líbezné slezské zemi. V první řadě tedy zajedeš ke Střihomi a přesvědčíš Královce, aby ukončil obléhání a odtáhl. Domů, do Čech.“

„A jak toho mám dosáhnout? Jakým způsobem?“

„Stejným jako obvykle,“ usmál se vyslanec inkvizice. „Ty přece dokážeš ovlivňovat osudy a děje. Máš nadání ke změnám historie, odchylování jejího běhu načisto jinými směry. Důkaz toho jsi podal nedávno u Staré Věslavi. Nezvratně jsi Slezsko zbavil jednoho z Piastovců a minstrberské knížectví piastovského nástupnictví. Jan Minstrberský neměl mužského potomka, takže jeho smrtí přešlo knížectví bezprostředně pod Českou korunu. Jestli ti historie poděkuje, to se teprve ukáže... Za několik set let. Jed ke Střihomi.“

„Pojedu.“

„A zanecháš bláznivého pátrání?“

„Mhm.“

„Šmejdění a slídění?“

„Mhm.“

„Víš co? Nějak ti nevěřím.“

Než stačil Reynevan mrknout okem, Lukáš Božičko ho chytil za zápěstí a silou mu zkroutil paži. V jeho ruce se zaleskla otevřená břitva. Reynevan sebou trhl, ale dubový poklop jej nadále věznil a Božičko ho držel železným stiskem.

„Moc ti nevěřím,“ ucedil a přisunul si nohou měděnou mísu. „Proto ti pro začátek maličko pustím žilou, abych upevnil tvé zdraví a charakter. Zejména charakter. Diagnostikuji totiž, že tebou cloumají tělesné šťávy a humory, střídavě *melancolia* a *cholera*, kteréžto vznikají z vlhkosti, ze zelených a černých výměšků žlučových. Tyto špatné látky se ti hromadí v krvi, proto jí trochu upustím. No, možná více než trochu.“

Pohnul rukou s břitvou tak rychle, že Reynevan pohyb takřka nepostřehl. Skoro ani nepocítil bolest. Ucítil jen teplo krve, stékající po předloktí, dlani a prstech. Uslyšel, jak nahlas crčí do mísy.

„Tak, tak, já vím,“ kýval hlavou Božičko. „Není vhodný čas na pouštění žilou. Zima, měsíc v novu, slunce ve znamení Vodnáře, navíc pátek – den Venuše. V takové době ztráta krve neobyčejně oslabuje. Ovšem to je dobře. Záleží mi na tom, abych tě oslabil, Reinmare. Abych ti ubral trochu energie, kterou vynakládáš na nevhodné účely. Cítíš to? Už slábněš. A obchází tě chlad. Duch je nezlomný, leč tělo poněkud umdlévá, co?“

Nevzpouzej se, neper se se mnou. Nic ti nebude, jsi pro nás příliš cenný, než abych ohrožoval tvé zdraví a zbytečně ti působil bolest. Žádný strach, ruku ti ošetřím. Ujišťuji tě, že ošetřuji lépe než holím.“

Reynevan cvakal zuby zimou, lázeňská místnost mu tančila před očima. Božičkův monotónní hlas přicházel jakoby odněkud z daleka.

„Ano, Reynevane, tak to chodí. Každá akce vyvolá reakci, každý čin má následky a každá událost je příčinou dalších událostí. Kupříkladu ve vsi Domrémy v Champagni jistá děvečka jménem Johanka slyšela hlasy. Jaké to bude mít následky? Jaké změny v budoucnu způsobí kule z francouzské bombardy, která na podzim loňského roku zmasakrovala u Orléansu tvář hraběte ze Salisbury? Jen to, že poté, co Salisbury v bolestech skončil, se stal velitelem armády obléhající Orléans hrabě Suffolk? Jaký vliv na osud světa budou mít verše, které již jako nový biskup poznaňský napíše Stanislav Ciolek? Nebo skutečnost, že na přímluvu krále

Jagella z hradu Valdštejna propuštěný Zikmund Korybut se nevrátí na rodnou Litvu, ale zůstane v Čechách? Anebo to, že se Jagello a římský král Zikmund Lucemburský brzy sejdou v Lucku na Volyni, aby rozhodovali o osudech východní Evropy? Jaký význam pro dějiny má fakt, že Jagella ani Vitolda nelze otrávit, neboť pravidelně popíjená magická voda z tajemných žmuďských pramenů je účinně chrání před jakýmkoli jedem? A abychom nechodili daleko, co se stane, když ty, Reynevane z Bělavy, přemluvíš sirotky Jana Královce k návratu do Čech?

Každý by chtěl vědět, jaké události, tyto či jiné, budou mít vliv na historii a osudy světa. Stejně jako všichni bych to chtěl vědět i já a stejně jako všichni to ani já nevím. Ale věř mi, že se o to sakramentsky snažím... Reynevane? Hej, slyšíš mě?“

Reynevan neslyšel. Tonul.

Ve zlém snu.

*

Zlé sny Elenči von Stietencron už dlouhou dobu nesoužily. A pokud ano, tedy jen občas a málo. Po celodenní práci u nemocných v olavském špitále svatého Svěrada Poustevníka byla Elenče zpravidla příliš unavená, než aby snila. Buzená a vyháněná z lůžka *ante lucem* – před úsvitem, běžela společně s Dorotou Faberovou a dalšími dobrovolnicemi do kuchyně chystat snídani, kterou bylo třeba zakrátko roznést pacientům. Následovala modlitba v nemocniční kapli, obsluhování churavých, znovu kuchyně, pak prádelna, znovu špitální síň, modlitba, špitální síň, mytí podlahy, kuchyně, síň, kuchyně, prádelna, modlitba. Důsledkem toho po večerním *Ave* padala Elenče na lože jako kláda a ihned usínala, avšak s rukama svírajícíma pokrývku v bázlivé předtuše náhlého probuzení. Nebylo divu, že ji takový způsob života naprosto zbavil snových představ. A noční můry, které pro ni kdysi bývaly velkým problémem, jím přestaly být.

Tím podivnější bylo, že se nedávno vrátily. Od poloviny adventu

se Elenči opět začalo zdávat o krvi, vraždění a požárech. A o Reynvanovi, Reinmarovi z Bělavy. O něm se Elenči zdálo několikrát a vždy v tak zlověstných souvislostech, že jej začala vzpomínat ve večerních modlitbách. Stejně jako mne též jeho vezměte pod svou ochranu, opakovala v duchu, sklánějíc hlavu před oltáříkem s pietou a svatým Svěradem. Stejně jako mně též jemu dodejte síly a dopřejte útěchy, prosila s pohledem upřeným na vyřezávanou tvář Bolestiplné. Stejně jako mne též jeho chraňte uprostřed noci, buďte mu štítem a zbrojí, buďte mu stráží nikdy neusínající. A dopřejte mi jej ještě alespoň jednou spatřit, dodávala v nejhlubších myšlenkách, tak tiše a skrytě, aby ji ani Orodovnice, ani světec nepodezírali z příliš světských myšlenek.

Na šestnáctého ledna roku 1429 připadla neděle před svatým Antonínem. Ve špitále to byl den stejně pracovní jako kterýkoli ze dnů všedních, práce totiž nečekaně přibýlo. Čeští husité, o nichž se vyprávělo celý prosinec, přitáhli na Tři krále k Olavě a následujícího dne vstoupili do města. Navzdory černým a panikářským předpovědím se to obešlo bez dobývání hradu, boje a krveprolití. Ludvík, kníže na Olavě a Němčí, se zachoval stejně jako před rokem: uzavřel s husity dohodu. Oboustranně výhodnou. Husité přislíbili nepálit a neplundrovat knížecí majetek, za což kníže poskytl raněným, nemocným a zmrzačeným Čechům azyl v obou olavských špitálech. Nemocnice se neprodleně zaplnily pacienty. Bylo málo povlečení i lůžek, slamníky a matrace se kladly rovnou na podlahu. Přibýlo práce, rostla nervozita a rychle se šířila na všechny, dokonce i na obvykle klidné mnichy premonstráty, dokonce i na obvykle klidnou Dorotu Faberovou. Rostla nervozita. Únava. Neklid. A vševládny, ochromující strach z náказы.

Hluk, který ji probudil, Elenče zpočátku považovala za přelud ze spaní. Se zaúpěním trhla hrubou houní a zavrtěla hlavou na slinami potřísněném polštáři. Zase ten sen, zase se mi zdá o Vartě, pomyslela si na rozhraní mezi snem a skutečností. O dobytí a vyplenění Varty před čtyřmi roky. Zvonění zvonů, troubení rohů, ržání koní, rachot, lomoz, válečný pokřik nájezdníků, nářek

vražděných. Oheň prosvítající blánami v oknech, mihotavá mozaika tančící na stropě...

Trhla sebou, posadila se. Zvony bily na poplach. Rozléhal se křik. Za oknem uviděla svit požáru. To není sen, uvědomila si Elenče, to se mi nezdá. To se děje doopravdy.

Otevřela okno a se studeným vzduchem pronikl do jizby zápach spáleniny. Blízký rynek se otrásal řevem stovek hrdel, mihotalo na něm světlo stovek pochodní. Od Vratislavské brány bylo slyšet střelbu. Několik domů již stálo v plamenech, záře zalila oblohu nad Novým Zámkem. Pochodně se blížily. Zdálo se, že se chvěje země.

„Co se děje?“ zeptala se roztřeseným hlasem jedné z dobrovolnic. „Hoří?“

Celá budova se náhle otrásla, ozval se třesk a rachot vyrážených vrat, řev, výstřely, řinčení zbraní. Dobrovolnice a jeptišky se daly do křiku. Jen to ne, pomyslela si Elenče. Jen ne jako tehdy ve Vartě. Nekřičet, neplakat, nechoulit se v koutě s hlavou mezi koleny. Nepomočit se strachy jako tenkrát. Utíkat. Zachránit si život. Bože, kde je paní Dorota?

Opět třesk vyrážených dveří. Dusot nohou. Řinčení železa. Výkřiky.

„Smrt kacírům! Bij, kdo v boha věří! Bij!!!“

V koutě síně přikrčená Elenče sledovala, jak ozbrojená luza vtrhla do nemocnice, viděla vypoulené oči, zpocené brunátné tváře, zuby vyceněné ve vražedném šílenství. A za chvíli si už tiskla dlaně na uši, aby neslyšela příšerné výkřiky vražděných lidí. Pevně svírala víčka, aby neviděla krev, stékající kaskádou po schodech.

„Pobít je! Rozsekat!“

Vetřelci proběhli s dusotem kolem ní. Tak blízko, že cítila zápach potu a alkoholu. Jeptišky v dormitoři tence bědovaly. Elenče doběhla ke dveřím prádelny. Ze špitálu se stále nesl zoufalý křik vražděných. A zběsilý ryk jejich vrahů. Opět zadusaly těžké škorňe. Temnotu v prádelně rozjasnilo světlo smolnic.

„Mniška! Sestřička!“

Andrzej Sapkowski

„Husitská kurvička! Berte ji, chlapi!“

Chytili ji, povalili na podlahu. Když se vzpouzela, zatlačili ji mezi kádě a hodili jí přes hlavu těžké mokré prostěradlo. Křičela a dusila se jejich smradem a pachem louhu. Slyšela řehot, když jí trhali šaty a vyhrnovali sukni. Když jí kolena roztahovali stehna.

„Hej! Co se to tu děje? Přestaňte! Hned!“

Uvolněnými rukama si strhla prostěradlo z hlavy. Ve dveřích prádelny stál mnich. Dominikán. V ruce měl pochodeň, na hábitu pancíř, u pasu kord. Útočníci sklopili hlavy, zamručeli.

„Bavíte se tady,“ vyštěkl mnich, „a tam venku se vaši bratři vypořádávají s nepřáteli víry! Slyšíte? Tam, tam je dneska místo pravověrných křesťanů! Tam čeká dílo Boží! Marš odtud!“

Násilníci odešli se sklopenými hlavami, s huhláním a šoupáním nohou. Dominikán zastrčil smolnici do úchyty a přistoupil blíže. Elenče se snažila třesoucím se rukama stáhnout dolů sukni, vyhrnutou až k pasu. Oči jí slzely, rty se chvěly potlačovaným pláčem. Mnich se sklonil, podal jí ruku, pomohl jí vstát. A potom ji vši silou uhodil přes ucho. Prádelna se dívce zatočila před očima, podlaha jí ujela pod nohama. Opět upadla. Než se vzpamatovala, mnich už klečel na ní. Vykřikla, napjala se, zazmítala. Rozmáchl se a udeřil ji do obličeje, popadl ji za šaty na prsou a prudkým šklubnutím roztrhl tkaninu.

„Heretická čubko...“ zachřčel. „Já tě navrátím...“

Nedokončil. Reynevan mu předloktím zaklonil hlavu a nožem prořízl hrdlo.

*

Seběhli po schodech do mrazivé noci, do červeným přisvitem rozjasněné tmy, z níž se stále ozýval křik a ohlasy boje. Elenče uklouzla na zledovatělých stupních a upadla by, kdyby se nezachytila Reynevanovy pomocné ruky. Pohlédla nahoru do jeho tváře, zírala skrze slzy stále užaslá, stále nejistá, zda náhodou ještě pořád nesní. Nohy ji nechtěly nést, podlamovaly se pod ní. Všiml si toho.

„Musíme utíkat,“ vypravil ze sebe. „Musíme...“

Chytil ji v pase a strhl do výklenku ve zdi, do temného úkrytu. V poslední chvíli. Okolo nich proběhl polonahý zakrvácený muž, za ním se s řevem a vytím hnala chátka.

„Musíme utíkat,“ zopakoval Reynevan. „Nebo se někde schovat...“

„Já...“ překonala ztrátu dechu a chvění rtů. „Ty... Zachraň mě...“

„Zachráním.“

Znenadání se ocitli na rynku, vedle pranýře, uprostřed rozdivočelého davu. Elenče pohlédla vzhůru. Rovnou do tváře Smrti. Výkřik hrůzy jí zamrzl v hrdle. Vždyť je to jenom socha, uklidnila se rychle, ačkoli se celá třásla, na tympanonu nad západním vstupem do radnice vytesaná smrtka, šklebící se a rozmachující se kosou. Jenom socha...

Z oken hořícího rathausu se střílelo. Hřměly palné zbraně, svištěly střely z kuší. To jsou lehčeji ranění Češi, vzpomněla si překvapivě jasně dívka, lehce ranění a rekonvalescenti byli ubytováni na radnici. A ponechali si zbraně...

Kráčela nejistě, nevědouc, kam jde. Reynevan ji zadržel, pevně jí stiskl paži.

„Stůjme tady,“ vydechl. „Stůjme nehybně. Unikneme pozornosti... Oni jsou jako dravci... Reagují na pohyb. A na projev strachu. Jestli se nepohneme, nevšimnou si nás.“

A tak stáli. Bez hnutí. Jako sochy. Uprostřed pekla.

Rathaus padl, obrana byla prolomena, horda útočnicků vtrhla s řevem dovnitř. Za pronikavého křiku začali vyhazovat lidi z oken. Na dlažbu. Rovnou pod čekající kyje a sekery. Několik živých a položivých obránců bylo vyvlečeno ven a přibito kopími ke zdi. Umírající byli udupáváni, trháni na kusy. Krev stékala strouhami, pěnila ve stokách.

Požár proměnil noc v den. Radnice hořela, smrtka na tympanonu ožila v tančících záblescích, cenila zuby, klapala čelisti, mávala kosou. Hořely domy na východní straně náměstí, hořela jatka za

rathausem, hořely kotce, oheň se rozšířil na dílny valonských tkalců i bohaté krámy v Mariánské ulici. Plameny tančily na střeše špitálu svatého Blažeje, oheň požíral krokve a trámové. Před budovou se vršila hromada mrtvol, na niž byla neustále přihazována nová a nová těla. Zkrvavená. Zmrzačená. Zmasakrovaná k nepoznání. Mrtví byli vláčeni po rynku na smyčkách zadrhnutých na šijích či končetinách. Byli odtahováni ke studnám. Studny byly už přeplněny, trčely z nich nohy. A ruce. Natažené, zvednuté, jako kdyby přivolávaly trest za zločiny.

„Byť se mi...“ šeptala Elenče, s obtížemi pohybujíc ztuhlými rty. „Byť mi se dostalo jítí přes údolí stínu smrti, nebuduť se báti zlého, nebo ty se mnou jsi...“

Zběsilí, vražděním zpití útočníci zpívali, tančili, skákali a potřásali kopími s nabodnutými hlavami. Dalšími hlavami si kopali po dlažbě jako míči. Skládali je jako hold, jako oběť před skupinu jezdců, stojící na náměstí. Koně věřili krev, dupali a přešlapovali, zvoníce podkovami.

„Budeš mi muset dát rozhřešení, kníže biskupe,“ pravil ponuře jeden z jezdců, dlouhovlasý muž ve zlatem a stříbrem vyšívaném plášti. „Knížecím čestným slovem jsem těm Čechům zaručil bezpečí. Slíbil jim azyl. Zavázal jsem se...“

„Milý kníže Ludvíku, můj mladý příbuzný,“ nadzvedl se vratislavský biskup Konrád v sedle. „Udělím ti rozhřešení, kdykoli budeš chtít. A kolikrát budeš chtít. V mých očích jsi stejně *sine peccato* – bez hříchu, v očích Božích bezpochyby rovněž. Přísaha složená heretikům neplatí, slovo dané kacířům není závazné. Co zde činíme, je pro větší slávu Boží – *ad maiorem Dei gloriam*. Jen pohled, ti dobří katolíci, vojáci Kristovi, podávají důkaz své lásky k Bohu. Ta se přece projevuje nenávisť ke všemu, co se Bohu protiví a přičí. Smrt kacíře je radostí křesťana. Z kacířovy smrti má užitek sám Kristus. No a pro samotného kacíře je záhuba těla spásou duše.“

„Nemysli si,“ dodal, když si všiml, že jeho slova neučinila na Ludvíka Olavského valný dojem, „že s nimi nemám slitování. Lituji je.

A žehnám jim v hodině jejich smrti. Věčné odpočinutí dej jim, Pane, *et lux perpetua luceat eis.*“

Další krvavá hlava se přikutálela pod kopyta knížecího koně. Zvíře se polekalo, pohodilo hlavou, zatančilo na místě. Ludvík mu přitáhl uzdu.

Luza řvala, vyla, vřískala, prohledávala domy při hledání stále méně četných zachráněných. Z uliček se nadále ozývaly výkřiky vražděných lidí. Oheň hučel. Neumlkajícím hlasem bronzu promlouvaly zvony.

Na tympanonu vytesaná Smrt se jízlivě smála a máchala kosou. Elenče plakala.

*

Reynevan dokončil vyprávění. Opřen o bombardu, díval se Jan Královec z Hrádku, hejtman sirotků, na Střihom. V nadcházejícím soumraku byl černý a hrozný jako číhající lesní zvíře. Díval se dlouho. Potom se prudce otočil.

„Jdeme odtud,“ řekl. „Bylo toho dost. Odcházíme. Vracíme se domů.“

*

Jitro bylo mlhavé a na toto roční období poměrně teplé. Kolona vozů za sebou nechala Střihom. Vedena patrolami a předvojem lehké jízdy, po stranách kryta pavézami obtíženými pěšáky, mířila na jih. Cestou na Svídnici. Na Rychbach, Frankenštejn, Vartu, Kladsko. Na Homoli. Do Čech. Domů.

Pod tíží nákladu skřípaly osy, kola zanechávala v rozměklém sněhu hluboké koleje. Biče práskaly, koně řehtali, volí bučeli. Vozkové kleli. Nad průvodem kroužila hejna černých ptáků.

Ve Střihomi vyzváněly zvony.

Bylo dvanáctého února Léta Páně 1429, sobota před první postní nedělí – *sabbato proximo ante dominicam Invocavit.*

Hejtmani sirotků pozorovali odchod z nedalekého návrší. Nárazový vítr vzdouval pláště, trhal korouhvemi.

Nálada nebyla nejlepší. Nachlazený Brázda z Klištejna kýchal. Matěj Salava si odplivoval. Trvale a každodenně zachmuřený Petr Polák se mračil ještě více než jindy. Dokonce i obvykle dobře naložený Jan Kolda ze Žampachu si něco bručel pod nosem. Jan Královec mlčel.

„Heleďte!“ ukázal náhle Salava na jezdce, mířícího po svahu zasněženého kopce na sever. „Kdo je to? Není to ten raněný Němčík? Pustils ho na svobodu, bratře Jene?“

„Pustil,“ přiznal neochotně Královec. „Je to chudák, žádné výkupné by za něj nedali. Tak ať ho trefí šlak.“

„Bůh dá, že trefí,“ zahučel Petr Polák. „Je zraněný. Sám bez pomoci se do Vratislavi nedovleče. Zhebne někde v závěji.“

„Nebude sám a bez pomoci,“ namítl Jan Kolda a ukázal na druhého jezdce. „Ha! Vždyť je to Reynevan na svém mimochodníku! Jemu jsi také dovolil odjet, bratře?“

„Dovolil. Cožpak je vězeň, či co? Mluvili jsme spolu. Váhal, váhal, viděl jsem, jak ho něco hryže. Konečně z něho vypadlo, že se prý musí vrátit do Vratislavi. Tak se vrať, řekl jsem mu. A bylo to.“

„Ať ho tam pámbu opatruje,“ dodal Brázda a kýchl. „Pojedme, bratři.“

„Pojedme.“

Sjeli z návrší, krátkým cvalem dohonili kolonu a zařadili se do jejího čela.

„Zajímalo by mě,“ prohodil Brázda k vedle jedoucímu Koldovi. „Zajímalo by mě, co je teď ve světě nového...“

„Co ti to vlezlo do hlavy?“ obrátil se k němu Kolda. „Svět, svět. Co je ti po světě?“

„Nic,“ připustil Brázda. „Já jen tak. Ze zvědavosti.“

*

Jitro bylo mlhavé a na únor poměrně teplé. Celou noc trval odměk a od svítání sníh tál, stopy okovaných kopyt a povozy vyjeté koleje se ihned plnily černou vodou. Osy a nápravy skřípaly, koně supěli, vozkové unaveně láteřili. Kolona bezmála tří set vozů postupovala pomalu. Vznášel se nad ní dusivý pach solených sledů.

Sir John Fastolf se ospale klátil v sedle. Z dřímoty ho vytrhl znepokojený hlas Thomase Blacbourna, rytíře z Kentu.

„Co se děje?“

„De Lacy se vrací!“

Reginald de Lacy, velitel předního voje, před nimi zarazil koně tak prudce, až museli zamhouřit oči před prskajícím blátem. Na plavým chmýřím porostlé tváři mladého rytíře se zračil strach. Smíšený se vzrušením.

„Francouzi, sire Johne!“ zapěl vysokým hlasem, když ovládl koně. „Před námi! Na východ i na západ od nás! Čekají na nás! Velká síla!“

Je po nás, pomyslel si John Fastolf. Je po mně. Jsem ztracen. A byl jsem tak blízko, tak blízko. Málem se to povedlo. Mohlo to vyjít, kdyby...

Mohlo to vyjít, pomyslel si Thomas Blackbourne. Vyšlo by to, Johne Fastolfe, kdyby ses, ty zatracený ožralo, nezpíjel do němoty v každé putyce u cesty. Kdyby ses, ty chlípné prase, nekurvil v každém okolním bordelu. Nebýt toho, než by se o nás žabožrouti dověděli, byli bychom dávno u našich. Teď jsme ztraceni.

„Kolik...“ pročistil si John Fastolf odkašláním hrdlo. „Kolik jich je? A kdo? Viděls znaky?“

„Bude jich...“ ošil se Reginald de Lacy zahanbením, že utekl, aniž by si pořádně prohlédl francouzské praporce. „Bude jich kolem dvou tisíc... Z Orléansu, takže patrně Bastard... Anebo La Hire...“

Andrzej Sapkowski

Blackbourne zaklel. Sir John si povzdechł. Úkradkem pohlédł na své vlastní vojsko. Sto těžkých jezdců. Sto pěšáků. Čtyři sta velšských lučištníků, vozků a čeledínů. Tři sta vozů. Tři sta smradlavých vozů plných smradlavých beček smradlavých nasolených sledů, koupených v Paříži a určených jako postní proviant pro osmitisícovou armádu hraběte Suffolka, která obléhá Orléans. Slanecci, pomyslel si odevzdaně sir John. Rozloučím se se životem kvůli slanečkům. Zemřu v hromadě slanečků. V heryncích budu mít hrob a na něm herynka jako náhrobek. *By God!* Celý Londýn se bude válet smíchy.

Tři sta vozů sledů. Tři sta vozů. Vozů.

„Vypřahat koně!“ zaryčel sir John Fastolf jako býk a vztyčil se ve třmenech. „Postavit vozy do čtverce! Připoutat je k sobě za nápravy a kola! Všem rozdat luky!“

Přeskočilo mu, pomyslel si Thomas Blackbourne. Anebo ještě nevystřízlivěl. Ale běžel splnit rozkaz.

Teď se přesvědčíme, kolik je na tom pravdy, přemítal sir John, zatímco sledoval činnost svých mužů a formování vozového opevnění. Na tom, co se povídá o *Bohemians*, o těch *Hussites* odněkud z východní Evropy anebo Malé Asie. O jejich triumfech, o drtivých porážkách, které uštědřili Sasům a Bavorům. O jejich vojevůdci zvaném... *God damm...* Sheeshka!

Bylo dvanáctého února Léta Páně 1429, sobota před první postní nedělí. Slunce vysvitlo a rozehnalo při zemi se držící mlhu. Slanecci, jak se zdálo, začali smrdět ještě pronikavěji. Z východu od městečka Rouvray se ozývalo a sílilo dunění kopyt.

„Chopte se luků!“ zahřměl Thomas Blackbourne a tasil meč. „*They're coming!*“

Blackbourne ani John Fastolf neměli tušení, že jsou dosud naživu pouze náhodou, že je zachránila hříčka osudu. Nebýt šťastné náhody, nedočkali by se rána. Hrabě Jean Dunois, Bastard Orléanský, se dověděl o transportu slanečků už před několika dny. Jeho půldruha tisíce jezdců z Orléansu čekalo v záloze u Rouvray, aby ještě před svítáním zaútočili na anglickou kolonu a zničili ji.

Byli s ním též spojenci: La Hire, Xantrailles a Skot John Stuart. Ale třebaže mu to všichni rozmlouvali, Dunois založil svůj plán na hraběti Clermontovi, tábořícím u Rouvray. Hrabě Clermont měl udeřit jako první. Hrabě Clermont byl sličný mládenec, líbezný jako dívka. Vždy se obklopoval jinými sličnými mladíčky. V boji se nevyznal. Zato byl bratrancem Karla VII. a bylo nutno s ním počítat.

Hošan Clermont, jak ho nazýval La Hire, zklamal, to se rozumí, na celé čáře. Promeškal vhodnou chvíli, propásl moment překvapení. Nevydal rozkaz k útoku, poněvadž byl zaneprázdněn. Snídal. Po snídani si nechal kadeřit a pomádovat vlasy. Při ondulaci se hrabě culil na jednoho ze svých mladých společníků, posílal mu vzdušné polibky a pomrkával na něho. Posly hraběte Dunoise ignoroval. Na Angličany načisto zapomněl. Měl přece důležitější plány a záměry.

Ve zmatku a nepořádku, když vyšlo najevo, že správný okamžik je pryč, když Dunois láteřil, když La Hire a Xantrailles stáli s nečinně roztaženýma rukama a čekali na rozkaz, tehdy John Stuart nevydržel. Se skotskými rytíři se na vlastní pěst obořil na anglické vozy. Za nimi se vrhla do boje i část netrpělivých Francouzů.

„Zamířit!“ zvolal Dikkon Wilby, velitel lučištníků, když spatřil blížící se klín obrněnců. „Zamířit! *Remember Agincourt!*“

Lukostřelci jednohlasně hekli, napínajíce dlouhé luky. Zavrzaly tětivy. Sir John Fastolf sňal helmici a jeho ryšavá kštice zazářila jako bojový praporec.

„Ted!“ zařval jako tur. „*Fuck them good, lads! Fuck the buggers!*“

Stačily tři salvy, tři smršťe šípů, aby rozprášily skotský útok. K vozům pronikli jenom nepočtení jezdcí a jenom proto, aby u nich našli smrt. Probodaly je kopí a gizarmy, porubaly halberdy a lochaberské sekery. Řev zabíjených se vznesl k obloze.

De Lacy a Blackbourne, třebaže o husitech slyšeli málo a o jejich bojové taktice ještě méně, v mžiku pochopili, co mají učinit. V čele svých těžkooděnců vyrazili zpoza vozů do protiútoků a pronásledování. Pověsili se Skotům na paty a sekali je, až se ozvěna

Andrzej Sapkowski

rozléhala údolím. Na vozech vítězně hulákali Velšané, spílali prchajícím a ukazovali jim dva vztyčené prsty.

Slanečci smrděli.

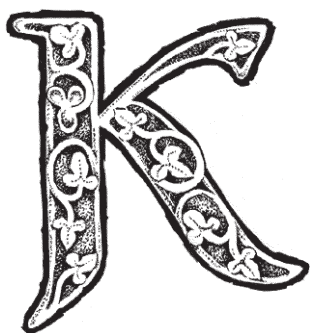
Díky ti, Pane, zvedl oči k nebi sir John Fastolf. Chvála vám, chrabří asijští *Bohemians*, chvála tobě, vůdce Sheeshko, arci je tvé jméno pohanské, tvoje bojové umění je veliké. *I'll be damned*, chvála též mně, Johnu Fastolfovi. Škoda, že tohle neviděli Bardolf a Pistol, že nebyli svědky mé slavné viktorie. Ha, tahle bitva, svedená u Rouvray v sobotu před první postní nedělí *Anno Domine* 1429, bude na věky známá jako „slanečková bitva“. A o mně...

O mně se budou psát divadelní hry.

Kapitola druhá

v níž ve městě Vratislavi Reynevan strojí pikle a úklady. Důsledkem jeho nezkušenosti jak v teorii, tak v praxi intrikování se jeho počáteční úspěchy mění v malér – a to nemalý.

Klerik otec Felicián, svého času známý jako Hanys Hvízdek a přezdívávaný Veška, v současnosti oltářník ve dvou vratislavských chrámech, navštěvoval valonskou osadu u kostela svatého Mořice pravidelně jednou měsíčně a obyčejně v úterky. Měl k tomu hned několik důvodů. Za prvé byli Valoni podezřelí z provádění zlé černé magie a kdo se ocitl v okolí jejich bydlišť, mohl se vystavit jejímu působení. Pro cizí lidi, zvláště nezvané či nepřátelsky nastavené, mohl být *vicus sancti Maurittii* nebezpečný, vetřelci museli počítat s fatálními následky – až po zmizení beze stopy. Proto se vetřelci, včetně agentů a špiclů, valonskému sídlišti vyhýbali a nečenicnali tady. To otci Feliciánovi vyhovovalo.

Další dva důvody návštěv dvojnásobného oltářníka u Valonů měly rovněž něco společného s magií. A se sebou navzájem.

Otec Felicián měl hemoroidy. Onemocnění se projevovalo nejen krvavou stolicí a nesnesitelným svěděním v konečniku, ale též závažným úbytkem mužných sil. A Valonům – tedy přesněji valonským prostitutkám z hampejzu „Červený mlýn“ – bylo známo čarodějné remedium na obtíže otce Feliciána. Nakuřovaný magickým valonským kadidlem, po klystýru z valonských magických balzámů a valonské magické kataplazmě dosahoval otec Felicián, řekněme si to jasně a naplno, ztopoření alespoň jakž takž umožňujícího soulož. Děvky z městských bordelů nikdy ani nenapadlo dát si s otcem Feliciánem takovou námahu, vyhnaly ho a ještě se vysmály jeho starostem a strastem. Duchovní tedy chodil za město. K Valonkám.

Vadou výprav ke svatému Mořici byla skutečnost, že bylo nutno opustit městské hradby, a navíc potají, což znamenalo po soumraku, poté co bylo odzvoněno *ignitegium*. Otec Felicián znal způsob, jak tajně odejít a přijít, problém stanovila toliko vzdálenost sedmnácti honů, kterou musel urazit. Mezi raubšici potulujícími se po nocích v podhradí byli i tací, které nezastrašila špatná pověst Valonů a zkazky o jejich čárech. Na své pravidelné výlety do „Červeného mlýna“ se tedy otec Felicián pokaždé přioděl osnířem, opásal kordiskem, a navíc ozbrojil i nabitou ručnicí. Cestou pečlivě dohlížel na doutnající lunt a chránil ho cípem pláště, přičemž se modlil v latinském jazyce, který *nota bene* neovládal. To, že jej nikdy nepotkala žádná nemilá příhoda, připisoval otec Felicián právě svému modlení. Měl pravdu. I nejotrlejší, práva ni boha se nebojící zlotřilci brali nohy na ramena při pohledu na blížící se zakuklenou postavu, chřestící železem, emanující zpod pláště pekelným přísvitem a ke všemu zlému blekotající nějaká nesrozumitelná zaříkadla.

Tentokrát opustil otec Felicián „Červený mlýn“ a valonský *vicus* okolo půlnoci. Kráčel podél plotů, mumlal své litanie a čas od času foukal na doutnák, aby nezhasl. Měsíc byl v úplňku a louky dosud pokryté sněhem, takže bylo natolik jasno, aby mohl jít dosti svižně, aniž by šlápl do nějaké jámy anebo spadl do žumpy, jak se

mu přihodilo na podzim loňského roku. Menší bylo rovněž riziko střetu s lapky a jinými kmíny, poněvadž ti měli za jasných nocí ve zvyku pauzírovat. Otec Felicián tedy vykročil rychleji a srdnatěji a namísto modlitby si začal broukat melodii povytce světské písničky.

Hlasitý štěkot psů zvěstoval blízkost mlýnů na Olavě, což znamenalo, že od mostu vedoucího rovnou do města ho dělí už jen sto kroků. Prošel po hrázi kolem rybníka a mlýnského náhonu. Zpomalil, protože mezi kůlnami a stodolami byla tma, avšak řeku lesknoucí se v měsíčním jasu už viděl před sebou. Ulehčeně si oddechl. Předčasně.

Něco zašustilo a ve stínu stodoly se pohnul nějaký stín neurčitého tvaru. Oltářníkovu srdce vystoupilo nahoru a ucpalo mu hrdlo. Přesto stiskl píšťalu v podpaží a přiložil doutnák. Pro tmou a vlastní nešikovnost však jeho žhavý konec přitiskl na vlastní palec.

Zavyl jako vlk, poskočil jako zajíc a upustil ručnici. Sáhnut po kordu už nestihl. Dostal ránu do hlavy a padl do závěje. Když byl svazován a vlečen po sněhu, byl otupělý a bezvládný, avšak při vědomí. Omdlel teprve po chvíli. Strachem.

*

Reynevan neměl poslední dobou žádné důvody, aby se těšil přemírou úspěchů a příznivých okolností. Osud jej v tomto směru nikterak nehýčkal, ba právě naopak. Od loňského prosince měl rozhodně více příčin ke chmurám a starostem nežli k veselí a spokojenosti.

S tím větší radostí uvítal změnu. Vše se obrátilo k lepšímu. Šťěstí mu najednou začalo přát a jeho věci začaly mít zdárný průběh. Vyvstala před ním celkem oprávněná naděje a budoucnost jeho i Juttina se začala jevit v jasnějších a příjemnějších barvách. Zdálo se mu, že holé, tísnivě působící stromy kolem Vratislavské silnice pokryla svěží zeleň mladého listí, zasněžené pláně vratislavských luk zbarvily pestrobarevné květiny a krákání hladových vran se

změnilo ve sladký zpěv ptáčků. Zdálo se mu, jako kdyby náhle přišlo jaro.

První vlašťovkou zvěstující ten nečekaný zvrát se stal Vlkoš Lindenau, raněný vratislavský armiger, s nemalými obtížemi dopravený k domovu. Vzpomínané obtíže samozřejmě způsoboval jeho probodnutý bok. Rána, třebaže ovázaná, se stále jitřila, zbrojnoš se třásl v horečce a bez Reynevanovy pomoci by se ani neudržel v sedle. Nebýt léků a zakletí, jejichž pomocí Reynevan potlačoval zánětlivý proces a zabránil infekci, neměl by Vlkoš Lindenau šanci spatřit městské hradby a nad nimi se tyčící, mědí oplechované vrcholky věží svaté Alžběty, Maří Magdaleny, Vojtěcha a dalších kostelů. Neměl by šanci zaradovat se z blížící se Svídnické brány a oddechnout si úlevou.

„Jsem doma,“ oddechl si úlevou Vlkoš Lindenau. „A jen díky tobě, Reynevane. Nebýt tebe...“

„Není o čem mluvit.“

„Ale je,“ odušil suše zbrojnoš. „Bez tebe bych nedojel. Jsem ti dlužen...“

Zarazil se a zahleděl se na kostel Božího těla, odkud se právě rozklínal nejmenší ze zvonů.

„Dali tě do klatby,“ řekl. „Bůh ti odpusť hříchy. Ale já díky tobě žiju a jsem tvým dlužníkem. A svůj dluh ti splatím. Abys věděl, ošidil jsem tě. Tebe i tvoje husity. Kdyby znali pravdu, jen tak by mě nepropustili a svoboda by mě přišla draho. Lindenau je rodové jméno, jež nosím ke cti rodu a svého otce. Jenže můj vlastní otec zemřel, když jsem byl ještě malý capart, a moje matka se podruhé provdala. A tak jediný skutečný otec, kterého jsem v životě měl a mám, je pan Bartoloměj Eisenreich. Říká ti to něco?“

Reynevan přikývl, jméno jednoho z nejbohatších vratislavských patricijů mu skutečně nebylo neznámé. Vlkoš Lindenau se nahrbil v sedle a vyplivl na sníh krvavou slinu.

„Zločinci, husitovi a nepříteli bych to neřekl ani nenabídl,“ pravil, když si otřel rty. „Ale ty nepřicházíš do Vratislavi jako nepřítel. Tebe, jak jsem zjistil, sem přivádí osobní a citová záležitost. Proto

se ti hodlám odvděčit. Pod svou střechu tě sice nevezmu, jelikož jsi proklet... ale pomoci bych ti mohl.“

„Vážně...“

„Abys ve Vratislavi cokoli pořídil,“ nenechal ho dokončit armiger, „musíš mít peníze. Bez peněz nedosáhneš ničeho. Zato když je máš, poradíš si s čímkoli, třeba i s tou nejzapeklitější věcí. S penězi a boží pomocí si poradíš i se svým soužením, bratře. A ty budeš mít peníze, dám ti je. Neurázej se, že se ti revanšuji jako pravý Eisenreich – po kupecku. Jinak to nejde, protože...“

„Já vím,“ pousmál se Reynevan. „Protože jsem proklet.“

*

Podruhé se na Reynevana usmálo štěstí chvíli po poledni. Nevstoupil do města s Lindenuem, měl totiž oprávněné obavy, že k ohroženému jihu obrácená Svídnická brána bude pod bedlivým dohledem stráží i jiných městských služeb. Po břehu Olavy dojel až k bráně Mikulášské a tam se vmísil mezi vesničany, přicházející do města s různým na prodej určeným zbožím a inventářem, poněkud živým. V bráně nenarazil na žádné obtíže, strážní vypadali zrudle a líně, aktivita nemnohých z nich se omezovala na vymáhání nějakého úplatku, jako například slepice, husy nebo kusu slaniny. Záhy poté, co v kostele svatého Mikuláše odzvonili sextu, zanechal za sebou Reynevan Štěpín a vydal se do středu města. Vedl koně za uzdu, aby se snáze vmísil se do zástupu chodců mířících stejným směrem.

Ledva minul Klobásnou ulici, usmála se na něj Štěstěna vysloveně od ucha k uchu.

„Reynevane? Jsi to ty?“

Identifikoval ho mládenec v černém plášti a plstěné čapce stejné barvy. Ramenatý a ruměný jako venkovský chasník a jako chasník se vesele zubící. Pod paží nesl dva objemné balíky.

„Achilles...“ vypravil Reynevan z hrdla staženého leknutím z nenadálého oslovení. „Achilles Czibulka!“

Andrzej Sapkowski

„Reynevan,“ mládenec se rozhlédl a úsměv mu zmizel z ruměné tváře. „Reynevan z Bělavy. Ve Vratislavi. Co by kamenem dohodil od Rynku. Kdo by to byl řekl... Nestůjme tady, hrome, všem na očích. Pojdme ke mně do lékárny. Není to daleko. Pomoz mi s tím... Opatrně!“

„Co to neseš?“

„Nádoby s mastmi.“

*

Zmíněná lékárna se skutečně nenacházela daleko, na Klobásné kousek od Solného trhu. Vývěsní štít nad vchodem představoval něco, co připomínalo pokroucenou mrkev, ovšem nápis „Mandragora“ pod malůvkou vyváděl z omylu. Cedula byla málo působivá, apotéka pod ní nevelká a zřejmě nijak hojně navštěvovaná. V době, kdy spolu oba mladíci udržovali živé a časté kontakty, však Achilles Czibulka nevlastnil ani štít, ani apotéku. Byl zaměstnán u mistra Zachariáše Voigta, majitele renomované apotéky „U zlatého jablka“. Zjevně si v mezičase zařídil vlastní podnik.

„Prokleli tě,“ řekl Achilles Czibulka a jal se vybalovat nádobky na pult. „Dali tě do klatby. V dómu. O Devítníku, v neděli to budou tři týdny.“

Známost s Achillem Czibulkou se datovala od roku 1419, kdy po defenestraci a výbuchu revoluce Reynevan přerušil studia a vrátil se z Prahy. Czibulka byl tehdy pomocníkem „U zlatého jablka“, a to pomocníkem specializovaným – *unguentarium* neboli odborníkem na přípravu mastí. Bezmála všechno, co Reynevan věděl o léčivých mastech, pochytíl od Czibulky. Masti připravoval též Czibulkův otec a před ním i děd, oba však pracovali ve Svídnici, takže byl Achilles Vratislavanem v prvním pokolení. Sám se označoval za „rodilého a čistokrevného Slezana“ a hlásal to s takovou pýchou, až by si bylo možno pomyslet, že prapředkové Czibulků obývali jeskyně pod Sobotkou dávno předtím, nežli do těchto končin přišla civilizace. Hrdost na vlastní kořeny

nicméně provázelo mnohdy až nesnesitelné pohrdání národy, které Czibulka označoval jako „přivandrovalé“, zejména Němci. Reynevan se často pohoršoval nad lékárníkovými názory, nyní si však uvědomil, že Czibulkův šovinismus mu tentokrát může být docela užitečný.

„Dali tě do klatby, zatracení Němčouři,“ zavrčel Achilles Czibulka hněvivě. „Slyšels o tom? Ha, jakpak by ne, byla toho plná Vratislav. Kdyby tě ve městě někdo poznal...“

„Bylo by zlé, kdyby mě někdo poznal.“

„To by tedy bylo. Ale nedělej si starosti, Reynevane, já tě schovám.“

„Poskytneš úkryt vyobcovanému?“

„Kašlu na německé anathémy!“ vzpřímil se Achilles. „My, slezští *physici* a *pharmaceutici*, musíme držet pospolu, vždyť jsme jeden cech, jedno bratrstvo. Jeden za všechny, všichni za jednoho! A všichni *contra Theutonicos* – proti Němcům! Tak jsem si to slíbil, když ty svině k smrti umučily mistra Voigta.“

„Mistr Voigt nežije?“

„Umučili ho, čubčí syni. Za čáry a uctívání ďábla. Směšné obvinění! Inu, pan Zachariáš si trochu prostudoval *Picatrix*, trochu *Necronomicon*, *Grand Grimoire* i *Arbatel*, přečetl si Pietra di Abano, Cecca d'Ascoli a Michela Scota, ale čáry? Co on věděl o čárech? Vždyť i já se v čarování vyznám lépe. Hele...“

Achilles Czibulka začal zručně žonglovat třemi nádobkami, vyhodil je do vzduchu, rozpažil, zahýbal rukama a prsty. Nádobky začaly samy kroužit a tančit v povětří, stále rychleji a rychleji vířit v kruzích a elipsách. Lékárník je pohyby rukou opět zpomalil a následně je nechal hladce přistát na pultě.

„Hele!“ zopakoval. „Magie! Levitace, gravitace. Ty přece umíš také levitovat, Reynevane, viděl jsem tě, když ses jednou předváděl před děvčaty. Leckdo nějaké ty čáry zná a ovládá, každý druhý nosí amulet a pije lektvary, ale kvůli tomu přece není nutno lidi mučit a pálit na hranicích. Na fanatiky, co tohle dělají, je třeba plivnout a dát je do klatby. Ano, poskytnu ti úkryt. Nad krámem

Andrzej Sapkowski

mám komůrku, můžeš v ní bydlet. Ale po městě se moc nepoflakuješ, jestli tě poznají, budeš v loži.“

„Vypadá to,“ zahučel Reynevan, „že budu muset navštívit pár míst...“

„To bych ti nedoporučoval.“

„Musím. Nemáš náhodou talisman, Achille?“

„Hned několik. O jaký máš zájem?“

„O Pantaleona.“

„Ach!“ plácl se *unguentarius* do čela. „Tak ty na to! To je fakticky řešení. Nevlastním ho, ale vím, kde by se dal sehnat. Není to ovšem levná věcíčka... Peníze máš?“

„Mám mít.“

„Ne-li dnes, tak zítra,“ dovtípil se Achilles Czibulka. „Dobrá, založím tě, vrátíš mi to později. Dostaneš svého Pantaleona. A teď pojď k ‚Mouřenínově hlavě‘, najíme se, napijeme, povyprávíš mi o svých příhodách. Tolik se o tobě klevetilo, že už hořím zvědavostí...“

*

A tak než uplynul den, měl šťastlivec Reynevan vyhlídku na peníze i úkryt – dvě věci, bez kterých se žádný spiklenec neobejde. Získal také druha a spojence. Poněvadž i když vyprávění o svých dobrodružstvích maximálně zkrátil a důkladně zcenzuroval, na Achilla Czibulku učinilo takový dojem, že okamžitě po jeho vyslechnutí nabídl všestrannou pomoc a spojenectví ve všem, co Reynevan chystá a plánuje. Co se týkalo samotného Reynevana, ten spoléhal na to, že ho přízeň osudu hned tak neopustí. Potřeboval to. Musel navázat spojení s kanonistou Beessem. A v tom byl problém. Otto Beess mohl být sledován, jeho dům mohl být sledován.

Veškerá naděje, přemítal šťastlivec Reynevan, když spokojeně usínal v komůrce nad apotékou na skřípajícím loži pod zatuchlou peřinou, veškerá naděje je ve štěstí, které mi poslední dobou přeje.

A v Pantaleonovi.